

เกณฑ์การพิจารณาว่าสัญญาซื้อขายเป็นภาคี

1. ขอบเขตการใช้บังคับของอนุสัญญา

1.1 ข้อ 1 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

คู่สัญญาที่จะอยู่ภายใต้อนุสัญญานี้จะต้องเป็นคู่สัญญาที่มีสถานประกอบธุรกิจอยู่ในต่างประเทศกันเท่านั้น โดยคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายอาจเป็นคนต่างสัญชาติหรือสัญชาติเดียวกันก็ได้และคู่สัญญาอาจเป็นนิติบุคคลเอกชนหรือนิติบุคคลมหาชนก็ได้ และต้องปรากฏด้วยว่า (1) รัฐทั้งสองนั้นเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญา หรือ (2) เมื่อวินิจฉัยตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลแล้ว กฎหมายของรัฐภาคีเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับสัญญาสำหรับข้อกำหนดตาม (1)

ในกรณีตาม (2) นั้นเป็นการขยายการบังคับใช้ของอนุสัญญานี้ให้ครอบคลุมกรณีที่เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายขัดกันแล้ว กฎหมายที่ใช้บังคับกับสัญญาเป็นกฎหมายของประเทศภาคี ข้อ 95 ของอนุสัญญาจึงเปิดโอกาสให้ประเทศภาคีสามารถตั้งข้อสงวนที่จะไม่รับหลักการตาม (2) ได้ เพราะอาจทำให้ผู้ประกอบการของรัฐที่มีได้เป็นภาคีของสัญญานี้ผูกพันกันตามอนุสัญญานี้ด้วย แต่ประเทศภาคีส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งข้อสงวนในเรื่องนี้ไว้

แม้ว่าอนุสัญญาฯ จะใช้บังคับเมื่อคู่สัญญาที่มีสถานประกอบธุรกิจในต่างประเทศกัน แต่ไม่ได้กำหนดให้การส่งมอบสินค้าตามสัญญาต้องเป็นการส่งมอบจากรัฐหนึ่งไปยังอีกรัฐหนึ่ง และมีได้กำหนดว่าคำเสนอหรือคำสนองต้องเกิดขึ้นในต่างประเทศกัน เหตุผลที่ต้องใช้อนุสัญญานี้บังคับกับสัญญาหากคู่สัญญาที่มีสถานประกอบธุรกิจในต่างประเทศกัน เพราะเชื่อว่าคู่สัญญาที่มีสถานประกอบธุรกิจในต่างประเทศกันมักจะไม่คุ้นเคยกับกฎหมายของอีกรัฐหนึ่ง

1.2 ข้อ 2 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

อนุสัญญานี้ใช้บังคับกับสัญญาซื้อขายสินค้า จึงไม่รวมถึงสัญญาซื้อขายบริการ สัญญาจ้างทำของและสัญญาจ้างแรงงาน นอกจากนี้ สินค้าบางอย่างที่มีลักษณะพิเศษจะไม่ตกอยู่ภายใต้อนุสัญญานี้ ได้แก่ (ก) สินค้าที่ซื้อไว้เพื่อการใช้ส่วนบุคคล ครอบครัวหรือครัวเรือน (ข) โดยการขายทอดตลาด (ค) โดยการบังคับคดี หรือประการอื่นใด

¹ น.บ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์., LL.M., Ph.D. London University, UK

เลขานุการกรม กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

งานนี้เป็นบทสรุปย่อจากงานวิจัยเรื่อง "กฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้านระหว่างประเทศ" ที่เสนอต่อสภาวิจัยแห่งชาติ เมื่อ ปี 2548
สาขานิติศาสตร์ (หน่วยงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หัวหน้าโครงการ: นางวิลาวัลย์ มั่งคั่ง ๒๕๖๓)

โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย (ง) หุ่น หลักทรัพย์ลงทุนตราสารที่เปลี่ยนมือได้หรือเงิน (จ) เรือ เรือเดินทะเล เรือไฮเวอร์คราฟท์ อากาศยาน และ (ฉ) ไฟฟ้า

เมื่อพิจารณาลักษณะของสิ่งที่ระบุตามข้อ (ง) - (ฉ) ของ ข้อ 2 แล้ว จะเห็นว่าอนุสัญญานี้ประสงค์จะให้ใช้บังคับกับสังหาริมทรัพย์ซึ่งสามารถจับต้องได้ ส่วนการยกเว้นมิให้สินค้าตามข้ออื่นๆ กล่าวคือ ข้อ (ก)-(ค) อยู่ในบังคับของอนุสัญญานี้เป็นเพราะเหตุผลพิเศษ เช่น กรณีการซื้อขายโดยการขายทอดตลาด (ตามข้อ (ข)) ย่อมเห็นได้ว่าหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเกิดของสัญญาตามอนุสัญญานี้ไม่สามารถนำมาใช้ได้ ส่วนกรณีการขายตามคำบังคับคดีหรือโดยอำนาจตามกฎหมาย (ตามข้อ (ค)) ก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับการใช้อำนาจของรัฐ จึงไม่เหมาะสมที่จะบังคับตามบทบัญญัติของอนุสัญญานี้

1.3 ข้อ 3 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 3 (1) กำหนดเกี่ยวกับสินค้าที่ผู้ขายจะต้องผลิตตามคำสั่งของผู้ซื้อ ย่อมเห็นได้ชัดว่าในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายที่สั่งซื้อสินค้าเป็นผู้จัดหาวัสดุส่วนสำคัญที่จะเป็นสำหรับการผลิตสินค้านั้น สัญญานั้นมิได้มีลักษณะเป็นสัญญาซื้อขายที่จะต้องมีการโอนกรรมสิทธิ์กัน จึงไม่ควรบังคับกันตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดอนุสัญญานี้

ข้อ 3 (2) เป็นกรณีที่ผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบสินค้าด้วยและต้องให้บริการหรือทำการงานบางอย่างให้ด้วย สัญญาดังกล่าวจะไม่อยู่ภายในบังคับของอนุสัญญานี้ถ้าปรากฏว่า หน้าที่นั้นเป็นการให้บริการหรือทำการงานให้ นั่นเป็นหน้าที่มีสัดส่วนมากกว่าส่วนที่เป็นการส่งมอบสินค้าตามสัญญานั้น

1.4 ข้อ 4 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

แม้ข้อ 4 กำหนดว่าประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสมบูรณ์ของสัญญาหรือประเด็นเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ จะไม่อยู่ในบังคับของอนุสัญญานี้ จึงมีผลว่าอนุสัญญานี้จะใช้บังคับเฉพาะเรื่องการเกิดขึ้นของสัญญา และสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาเท่านั้น ในเรื่องความสมบูรณ์แห่งสัญญา และกรรมสิทธิ์ในสินค้าเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาโดยใช้กฎหมายภายใน โดยผ่านกลไกของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ทั้งนี้เว้นแต่อนุสัญญา นี้จะกำหนดไว้ชัดเจนเป็นอย่างอื่น

1.5 ข้อ 5 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

เหตุผลที่ข้อ 5 กำหนดว่าอนุสัญญานี้ไม่ใช้บังคับกับความรับผิดของผู้ขายในความเสียหายต่อชีวิตหรือร่างกายของบุคคล อันเนื่องมาจากสินค้าที่ขายนั้น เพราะแต่ละประเทศมีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค และแนวทางในการคุ้มครองผู้บริโภคที่ควรจะเป็นไปตามกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ

1.6 ข้อ 6 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 6 จะต้องพิจารณาประกอบกับข้อ 12 ซึ่งได้อ้างความถึงข้อ 96 ด้วย โดยกำหนดว่า รัฐภาคี อาจมีคำประกาศว่าการทำสัญญา แก้ไขสัญญา บอกละสัญญา หรือการแสดงเจตนาที่มีได้ทำเป็นหนังสือ จะไม่มีผลบังคับในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสถานประกอบธุรกิจในรัฐนั้น (ทั้งนี้ กฎหมายภายในของรัฐนั้น ต้องกำหนดให้สัญญาซื้อขายต้องทำเป็นหนังสือหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือ) ซึ่งหากมีคำประกาศของรัฐภาคีดังกล่าวแล้ว จะมีผลทำให้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายไม่สามารถตกลงทำสัญญา แก้ไขสัญญาบอกละสัญญาหรือแสดงเจตนาขึ้น ตามความในข้อ 11 ข้อ 29 หรือในส่วนที่ 2 ของอนุสัญญานี้โดยไม่ทำเป็นหนังสือหรือไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ

1.7 ข้อ 7 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ในการตีความอนุสัญญานี้ จะต้องคำนึงถึงลักษณะของความเป็นระหว่างประเทศและวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมความเป็นหนึ่งเดียวกันในการนำอนุสัญญานี้มาบังคับใช้ และปฏิบัติตามด้วยความสุจริตในทางการค้าระหว่างประเทศ และหากยังไม่มีข้อยุติอย่างแน่ชัด ต้องทำให้เป็นข้อยุติในทางที่สอดคล้องกับหลักทั่วไปซึ่งเป็นรากฐานแห่งอนุสัญญานี้ หรือในกรณีไม่มีหลักทั่วไป ต้องทำให้เป็นที่ยุติในทางที่สอดคล้องกับกฎหมาย ที่สามารถนำมาบังคับใช้ได้โดยอาศัย อำนาจแห่งกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล

1.8 ข้อ 8 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 8 มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการตีความในการแสดงเจตนาของคู่สัญญาว่า ตามกรณีของข้อ 8 เป็นการตีความตามหลักภาวะวิสัยตามแบบระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งเป็นการตีความตามเจตนาที่วิญญูชนพึงจะเข้าใจมิใช่ตามเจตนาภายในของคู่สัญญา ส่วนประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมายจะใช้หลักอรรถวิสัย อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศไทยจะใช้ระบบประมวลกฎหมายแต่เมื่อพิจารณาจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เห็นว่ามีการนำหลักภาวะวิสัยมาใช้ด้วย ปรากฏตามมาตรา 368 ซึ่งบัญญัติว่าหากคู่สัญญาไม่ได้ตกลงกันไว้อย่างชัดเจน ก็ให้ถือตามปกติประเพณี ทั้งนี้ คำว่า “ปกติประเพณี” น่าจะหมายถึงปกติประเพณีทางการค้า ดังนั้น เห็นว่าหลักการตีความเจตนาของคู่สัญญาตามมาตรา 368 สอดคล้องกับหลักการตีความเจตนาตามที่ปรากฏใน ข้อ 8 ของอนุสัญญา

1.9 ข้อ 9 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 9 (1) เป็นกรณีที่คู่สัญญายอมปฏิบัติตามธรรมเนียมปฏิบัติที่ตกลงกันหรือตามทางปฏิบัติที่มีระหว่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากคู่สัญญาได้ตกลงกันไว้อย่างชัดเจนว่าจะให้ถือเอาแนวปฏิบัติแบบใดมาใช้กับสัญญา เช่น ในการอ้าง Incoterms คู่สัญญาจะต้องตกลงกันให้ชัดเจนว่าจะใช้ Incoterms ปีใด

กรณีตามข้อ 9 (2) นั้น คู่สัญญาได้ตกลงหรือสร้างธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างกันโดยตรงแต่กฎหมายถือว่าคู่สัญญาหรือควรจะได้รู้ถึงธรรมเนียมปฏิบัติที่เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางและปฏิบัติกัน โดยปกติในการค้าระหว่างประเทศ ก็ย่อมอนุมานได้ว่าคู่สัญญาประสงค์ให้นำธรรมเนียมปฏิบัตินั้น มาใช้บังคับ กับสัญญาด้วย โดยปริยาย และต้องเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางและปฏิบัติกันโดยทั่วไป โดยคู่สัญญาของประเทศนั้นๆ ในทางการค้าระหว่างประเทศด้วย ทั้งนี้ ข้อกำหนดดังกล่าวเป็นการพัฒนาจากจุดด้อยที่พบใน ULIS 9 (3)

1.10 ข้อ 10 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

กรณีที่คู่สัญญามีสถานประกอบธุรกิจมากกว่าหนึ่งแห่งให้อือเอาสถานประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสัญญา การถือเอาสถานประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมากที่สุดกับสัญญาและการปฏิบัติตามสัญญา (closest relationship) นั้น เป็นหลักที่ยอมรับกันในอนุสัญญาหลายฉบับ อาทิ UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce

1.11 ข้อ 11 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

หลักการของข้อ 11 มีความแตกต่างกับหลักการในมาตรา 456 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยกำหนดว่าข้อให้ต้องทำหรือมีหลักฐานเป็นหนังสือ แต่จะทำในรูปแบบใดก็ได้ แต่มาตรา 456 กำหนดให้สัญญาขายสังหาริมทรัพย์มีราคาตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือได้วางประจำไว้หรือได้ชำระหนี้บางส่วนแล้ว มิฉะนั้นจะฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้ และสำหรับในเรื่องของสังหาริมทรัพย์ชนิดพิเศษ เช่น เรือ แพ และสัตว์พาหนะได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ถือเป็นโมฆะ เห็นว่าประเด็นเรื่องแบบของสัญญานั้น ประเทศไทยอาจตั้งข้อสงวนตามข้อ 96 เมื่อเกิดกรณีพิพาทขึ้น ศาลจะไม่นำบทบัญญัติในอนุสัญญาฯ ในส่วนนั้นมาใช้ในการพิจารณาคัดสินคดี

1.12 ข้อ 12 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 12 มีผลให้คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไม่อาจยกข้อ 11 ข้อ 29 และส่วนที่ 2 ขึ้นต่อสู้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมีสถานประกอบธุรกิจอยู่ในรัฐซึ่งตั้งคำแถลงตามข้อ 96 ของอนุสัญญานับนี้ ที่อนุญาตให้รัฐภาคีที่มีกฎหมายภายในกำหนดว่าการทำสัญญา หรือแก่ หรือยกเลิกสัญญาขายสินค้าระหว่างประเทศ จะต้องทำเป็นหนังสือนั้น สามารถทำคำแถลงยืนยันว่าตนจะยอมรับการทำสัญญา แก่ไข หรือเลิกสัญญาขายสินค้า นั้นต่อเมื่อสัญญาการแก้ไขหรือการยกเลิกสัญญาทำเป็นลายลักษณ์อักษรเช่นเดียวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายในของตนได้

1.13 ข้อ 13 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อนี้ไม่มีประเด็นที่เป็นปัญหา เพราะเป็นเพียงบทบัญญัติที่กำหนดให้ “หนังสือ” หมายความว่ารวมถึงโทรเลขและтелеกซ์ด้วยเท่านั้น โดยไม่ได้กำหนดว่าต้องมีลายมือชื่อของผู้รับผิดชอบไว้ด้วย ดังนั้น โทรเลขสั่งซื้อโดยไม่มีการลงลายมือชื่อของผู้ซื้อ ย่อมถือเป็นหลักฐานเพื่อฟ้องคดีและนำสืบถึงความมีอยู่ของสัญญา ขายสินค้าระหว่างประเทศได้

2. การเกิดของสัญญา

2.1 ข้อ 14 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

การทำสัญญาถ้าตกลงราคากันได้ ผลก็จะเป็นไปตามข้อ 14 ถ้าไม่ได้กำหนดก็ใช้ข้อ 55 ซึ่งกำหนดราคาในขณะทำสัญญา จึงไม่ขัดกันเพราะเป็นคนละส่วนกัน เนื่องจากข้อ 14 กำหนดว่า คำเสนอจะผูกพันผู้เสนอ คำเสนอนั้นต้องระบุราคาหรือวิธีการคำนวณราคาไว้จึงเป็นคำเสนอ และเมื่อคำเสนอคำสนองถูกต้องตรงกัน จึงจะเกิดสัญญา แต่ข้อ 55 แม้สัญญาจะไม่ได้กำหนดราคาไว้แน่นอน สัญญาก็ยังคงเกิดขึ้นได้ ถ้าคู่สัญญาดกลงกันแล้ว สัญญาก็เกิดขึ้นแล้ว

2.2 ข้อ 15 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 15 คำเสนอมีผลเมื่อไปถึงผู้รับคำเสนอเป็นไปตามหลักกฎหมายของระบบประมวลกฎหมาย ซึ่งในอนุสัญญาต่างๆ เกือบทุกฉบับก็ใช้ระบบประมวลกฎหมาย ยกเว้นการทำคำเสนอโดยการส่งไปรษณีย์ แต่ตามระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ไม่ได้กล่าวถึงการเพิกถอน กรณีตามข้อ 15 ต่างจากกรณีตามข้อ 16 คือ ข้อ 15 กล่าวถึงการถอนคำเสนอก่อนหรือพร้อมๆ กับคำเสนอไปถึงผู้รับคำเสนอ ส่วนข้อ 16 กล่าวถึงกรณีที่ผู้รับคำเสนอ ได้รับคำเสนอแล้วและมีการถอนคำเสนอหลังจากนั้น

2.3 ข้อ 16 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเพิกถอนคำเสนอ โดยในข้อ 16 ได้วางหลักไว้ในข้อ 16 (1) ที่กำหนดว่า คำเสนอที่ไปถึงผู้รับคำเสนอแล้วสามารถเพิกถอนได้ หากคำเพิกถอนไปถึงผู้รับคำเสนอก่อนที่ผู้รับคำเสนอ จะส่งคำสนอง โดยมีข้อยกเว้นในข้อ 16 (2) ห้ามเพิกถอนคำเสนอ ซึ่งแบ่งเป็น 2 กรณี ได้แก่กรณีตามข้อ 16 (2) (ก) เพิกถอนคำเสนอไม่ได้ในช่วงระยะเวลา และกรณีที่สองตามข้อ 16 (2) (ข) เพิกถอนคำเสนอไม่ได้หากผู้รับคำเสนอ มีเหตุผลที่จะเชื่อว่าคำเสนอนั้นจะไม่ถูกเพิกถอน และผู้รับคำเสนอได้แสดงให้เห็นว่าเชื่ออย่างนั้น

2.4 ข้อ 17 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 17 คำเสนอสิ้นผลเมื่อถูกบอกปิด ซึ่งตรงกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 357 แต่กฎหมายไทยเพิ่มกรณีที่คำเสนอสิ้นผลในกรณีที่ไม่ตอบรับในเวลาอันควร การไม่สนองรับคำเสนอ ในเวลาอันควร ปรากฏอยู่ในส่วนของการทำคำสนองแล้วก็ไม่ต่างกับกฎหมายไทย

2.5 ข้อ 18 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 18 (1) กำหนดว่าการเจรจาหรือการนิ่งเฉยไม่เพียงพอที่จะถือได้ว่าเป็นคำสนอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทั่วไปในเรื่องการแสดงเจตนา ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้กำหนดไว้ ข้อ 18 (2) กล่าวถึงผล

ของการเสนอรับว่ามีผลเมื่อไปถึงผู้เสนอแต่จะไม่มีผลบังคับถ้าไปถึงช้ากว่ากำหนดเวลาให้ทำคำเสนอ หรือกรณีคำเสนอ ไม่มีกำหนดเวลา ไปถึงช้าเกินสมควร คำเสนอที่ทำด้วยวาจาต้องเสนอรับในทันที เว้นแต่สถานการณ์ทำให้เห็น เป็นอย่างอื่น

ข้อ 18 (3) กำหนดให้ผู้ได้รับคำเสนอไม่ต้องบอกกล่าวคำเสนอไปยังผู้เสนอได้ หากในคำเสนอนั้นเอง หรือธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างกันได้กำหนดไว้เช่นนั้น โดยผู้เสนออาจแสดงเจตนาเสนอรับ โดยการกระทำการใดที่เกี่ยวข้องกับการส่งสินค้า หรือการชำระราคา และถือว่าคำเสนอมีผลเมื่อเวลาที่ได้มี การกระทำความดังกล่าว อย่างไรก็ตามการกระทำความดังกล่าวต้องกระทำในระยะเวลาที่กำหนด หรือหากไม่มีการ กำหนดระยะเวลาที่จะต้องกระทำ ในเวลาที่สมควรด้วย

2.6 ข้อ 19 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ตามข้อ 19 (1) การเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญจะพิจารณาจากเจตนาของคู่สัญญาว่าเรื่องใดเป็นสาระสำคัญ โดยหลักการแล้วสัญญาเกิด เว้นแต่ตอนทำคำเสนอผู้ทำคำเสนอจะถือเป็นสาระสำคัญ

ข้อ 19 (2) กำหนดให้การเพิ่มข้อความข้อจำกัด หรือมีข้อแก้ไขประการอื่นในคำเสนอที่ไม่เป็นการแปรเปลี่ยนเงื่อนไขของคำเสนอในสาระสำคัญยังคงถือเป็นคำเสนออยู่

2.7 ข้อ 20 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 20 (1) ต้องการความแน่นอนทางด้านผู้ส่งจึงให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่ส่ง เพราะผู้ส่งรู้ว่าส่งเมื่อไหร่ ผู้รับคำเสนอจะต้องสนองกลับภายในกี่วัน แต่กฎหมายไทยไม่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ ซึ่งการกำหนดเช่นนี้ดีกว่ากฎหมายไทย ผู้รับคำเสนอไม่มีโอกาสพิสูจน์ได้ว่าได้รับคำเสนอจริงเมื่อไหร่ คำเสนอมีผลเมื่อไปถึงแต่การนับระยะเวลา ในการทำ คำเสนอนั้น ให้เริ่มนับระยะเวลาย้อนไปตั้งแต่วันที่ส่ง

ตามข้อ 20 ผู้รับคำเสนออาจจะมีปัญหาว่าวันที่ได้รับจริงนั้นช้า ทำให้เหลือเวลาในการทำคำเสนอน้อย จึงต้องพิสูจน์ว่าคำเสนอมมาถึงเมื่อไหร่ ปัญหานี้อยู่ที่ผู้ทำคำเสนอว่าจะให้เวลาทำคำเสนอภายในกี่วันต้อง ให้ระยะเวลา ยาวขึ้น ประเด็นปัญหาในข้อ 19 (2) ให้นับวันหยุดทางธุรกิจเพิ่มขึ้นอีก

2.8 ข้อ 21 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

พิจารณาในกรณีเฉพาะตามข้อ 21 (2) จะเห็นได้ว่าหลักกฎหมายในอนุสัญญาและในกฎหมายไทย เป็นอย่างเดียวกัน คือ หากผู้รับคำเสนอที่มีได้แจ้งแก่ผู้เสนอว่า คำเสนอนั้นมาล่วงเวลาก็ต้องถือว่า คำบอกกล่าว นั้นมิได้ล่วงเวลา

ส่วนกรณีปกติ ข้อ 21 (1) กำหนดให้คำสนองที่มาถึงล่วงเวลายังคงมีผลเป็นคำสนองเพียงแต่ว่าผู้เสนอจะต้องแจ้งให้ผู้รับคำเสนอทราบถึงความล่าช้านั้นด้วย แต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 359 นั้น คำเสนอที่มาล่วงเวลานั้นจะกลายเป็นคำเสนอขึ้นมาใหม่ ดังนั้น ข้อพิจารณาที่สำคัญคือวันที่เกิดของสัญญาตามข้อ 21 (1) เมื่อเปรียบเทียบกับสัญญาที่เกิดตามมาตรา 359 ก็จะเป็นคนละวันกัน มาตรา 21 (1) จึงมีความรวบรัดไม่ยุ่งยาก มีความแน่นอนกว่า เพราะไม่ต้องมีการเสนอสนองกลับไปกลับมาหลายหน

2.9 ข้อ 22 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีบทบัญญัติทำนองเดียวกันในมาตรา 169 โดยถือว่าคำสนองเป็นการแสดงเจตนาสนองรับ

2.10 ข้อ 23 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 23 กำหนดให้สัญญาเกิดขึ้นเมื่อคำสนองมีผลตามที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติต่างๆ ของอนุสัญญานี้ ซึ่งได้แก่ ข้อ 18 และข้อ 21 อันเป็นการพิจารณาจากคำเสนอคำสนองถูกต้องตรงกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณามาตรา 366 วรรคสอง ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่กำหนดว่า ถ้าคู่สัญญาตกลงกันว่าสัญญาต้องทำเป็นหนังสือ หากยังมีได้ทำเป็นหนังสือก็ถือว่ายังไม่ได้มีสัญญาต่อกัน อันเป็นการถือเจตนาของคู่สัญญาเป็นหลัก ซึ่งจะต่างไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ 23

2.11 ข้อ 24 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 24 เป็นการอธิบายความหมายของคำว่า “ไปถึง” (Reach) โดยแยกเป็น 5 กรณี คือ

1. คำเสนอ คำสนอง หรือการแสดงเจตนา กระทำด้วยวาจาถือว่าไปถึงเมื่อแสดงเจตนา
2. คำเสนอ คำสนอง หรือการแสดงเจตนา ส่งถึงมือผู้รับโดยตรง
3. คำเสนอ คำสนอง หรือการแสดงเจตนา ส่งถึงสถานประกอบธุรกิจของผู้รับ
4. คำเสนอ คำสนอง หรือการแสดงเจตนา ส่งถึงที่อยู่สำหรับส่งจดหมายของผู้รับ
5. กรณีผู้รับไม่มีสถานประกอบธุรกิจ และที่อยู่สำหรับส่งจดหมาย เมื่อคำเสนอ คำสนองหรือการแสดงเจตนา ส่งถึงที่ซึ่งผู้รับพำนักอยู่เป็นนิจ

3. การซื้อขายสินค้า

3.1 ข้อ 25 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 25 เป็นข้อสันนิษฐานเบื้องต้นว่า หากเกิดความเสียหายกับคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งอย่างร้ายแรง จนทำให้ไม่ได้รับสิ่งที่เขาพึงจะได้ตามสัญญา เช่น กรณีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งส่งมอบรถให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อนำไป

ขายต่อล่าช้า หรือไม่ส่งมอบจนเป็นเหตุให้คู่สัญญาฝ่ายนั้นขาดทุนกำไร ตามอนุสัญญานี้ก็ให้สิทธิคู่สัญญาฝ่ายที่เสียหายเรียกค่าเสียหายได้ นอกจากนี้ เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ว่าอะไรถือเป็นการผิดสัญญาในสาระสำคัญ (fundamental breach) ซึ่งหากพิจารณาได้ว่าการกระทำของคู่สัญญา มีขนาดเป็น “fundamental breach” ก็จะทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งสามารถบอกเลิกสัญญาได้ตามข้อ 49

ในการพิจารณาคำว่า “ผิดสัญญาในสาระสำคัญ” นั้น ให้พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่า คู่สัญญาฝ่ายที่ผิดสัญญานั้นได้รู้หรือควรจะรู้ถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการผิดสัญญา ดังนั้น จะถือว่าเป็นการผิดสัญญาในสาระสำคัญได้ เมื่อความเสียหายที่ร้ายแรงอันเป็นผลมาจากการผิดสัญญา นั้นเกิดขึ้นภายหลังจากการทำสัญญา หรือเป็นกรณีที่ผู้ขายตั้งใจบิดเบือนจากสัญญา เช่น ส่งมอบของล่าช้า หรือส่งของ ที่มีปริมาณหรือคุณภาพไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ในสัญญาในเวลาที่เขาควรจะรู้ได้ว่า การบิดเบือนจากสัญญานั้น จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

3.2 ข้อ 26 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

การบอกเลิกสัญญามีผลเมื่อได้บอกกล่าวไปยังคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง โดยการบอกกล่าวอาจทำด้วยวาจา หรือเป็นหนังสือก็ได้ และสามารถส่งด้วยวิธีใดก็ได้ ซึ่งหากวิธีการส่งที่เลือกนั้นเป็นวิธีที่เหมาะสมตามสถานการณ์แล้ว ตามข้อ 27 ของอนุสัญญานี้กำหนดว่า ความล่าช้าหรือความผิดพลาดในการสื่อสารนั้นย่อมไม่ทำให้ผลทางกฎหมายของคำบอกกล่าวนั้นเสียไปแต่อย่างใด ทั้งนี้ คำบอกกล่าวเพียงครั้งเดียวก็ถือว่าเป็นการบอกกล่าวเพื่อบอกเลิกสัญญาได้

3.3 ข้อ 27 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

การติดต่อสื่อสารจะถือว่าเหมาะสมตามพฤติการณ์ต่อเมื่อเป็นการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมตามพฤติการณ์ของคู่สัญญาทั้ง 2 ฝ่าย แต่หากเป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน การส่งหนังสือบอกกล่าวทางไปรษณีย์จะเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมตามพฤติการณ์นี้ ดังนั้น วิธีการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ โทรเลข โทรสาร หรือโทรศัพท์ จึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมตามพฤติการณ์เร่งด่วนนี้

3.4 ข้อ 28 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 28 นี้ เป็นกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีสิทธิร้องขอให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตามชำระหนี้ ส่วนการบังคับชำระหนี้จะกระทำได้มากน้อยเพียงไร เป็นไปตามกฎหมายของศาลที่พิจารณาคดีนั้น ใช้บังคับอยู่และการบังคับชำระหนี้ที่ว่านี้จะไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับของอนุสัญญาฯ ส่วนวัตถุประสงค์ในการเขียนมาตรา 28 นี้เพื่ออำนวยความสะดวกในการบังคับคดีสำหรับประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ตามข้อ 28 นี้ ศาลไม่ผูกพันที่จะมีคำสั่งบังคับให้ปฏิบัติตามชำระหนี้เป็นการเฉพาะ เว้นแต่ศาลอาจกระทำการดังกล่าวภายใต้ กฎหมายภายในของรัฐที่ศาลนั้นตั้งอยู่กับสัญญา ที่มีลักษณะเดียวกันซึ่งไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งอนุสัญญานี้

3.5 ข้อ 29 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 29 (2) เป็นกรณีที่มีข้อตกลงกันในสัญญาว่า การแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกสัญญาจะกระทำเฉพาะที่ตกลงกันเป็นหนังสือเท่านั้น ไม่อาจจะทำความตกลงกันด้วยวิธีอื่นได้ อย่างไรก็ตาม คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งอาจจะหมดสิทธิที่จะเรียกร้องให้มีการบังคับตามบทบัญญัตินี้ได้หากมีการกระทำบางอย่างที่ทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งหลงเชื่อว่าการแก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกสัญญานั้นแล้ว

3.6 ข้อ 30 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 30 เป็นการกำหนดหน้าที่ของผู้ขายว่า ผู้ขายมีหน้าที่ต้องจัดส่งสินค้า ส่งมอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวสินค้า และโอนกรรมสิทธิ์ในตัวสินค้าเพื่อให้เกิดความชัดเจน หลักการชำระหนี้ของผู้ขาย คือ การส่งมอบสินค้า เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวสินค้า และโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้า โดยผู้ขายต้องทำการส่งมอบสินค้าตามที่กำหนดไว้ในสัญญา และอนุสัญญานี้ หากข้อกำหนดในสัญญาและอนุสัญญามีความขัดแย้งกัน ผู้ขายจะต้องปฏิบัติตาม ข้อกำหนดในสัญญา

3.7 ข้อ 31 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ในกรณีที่สัญญาซื้อขายเกี่ยวข้องกับการรับส่งสินค้า หากมีการกำหนดชัดเจนเรื่องสถานที่เฉพาะเจาะจงในการส่งมอบสินค้าในสัญญาหรือโดยการบังคับตามเงื่อนไขทางการค้า ในกรณีดังกล่าวผู้ขายจะต้องส่งมอบสินค้า ณ สถานที่ตามที่กำหนดไว้ในสัญญา เช่น การทำสัญญาซื้อขายแบบ FOB หรือ CIF ที่ได้กำหนดชื่อท่าเรือไว้ ผู้ขายจะต้องส่งมอบสินค้าจนถึงกราบเรือของท่าเรือนั้น ในกรณีนี้ผู้ขายต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการขนส่งไป ณ ท่าเรือดังกล่าวด้วยทั้งหมด

หากในสัญญาไม่ได้กำหนดให้ส่งสินค้าไปยังสถานที่ใดเฉพาะเจาะจง และเป็นการขนส่งโดยผู้ขนส่งมากกว่า 2 ลำดับขึ้นไป การส่งมอบสินค้าให้หมายถึง การส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ขนส่งลำดับแรกเพื่อทำการส่งต่อไปยังผู้ซื้อ ดังนั้น ในการเปลี่ยนถ่ายสินค้าบนพื้นดิน เช่น ทางรถไฟ หรือรถบรรทุกเพื่อนำไปส่งต่อยังท่าเรือในต่างประเทศ การส่งมอบสินค้านั้นให้นับรวมถึงการส่งมอบ ณ ทางรถไฟ หรือบริษัทรับขนด้วยในกรณีที่กำหนดให้ส่งมอบสินค้าตามข้อ 31 (ข) หากคู่สัญญาทราบว่าสินค้าอยู่ ณ ที่ใด หรือ สถานที่ผลิตสินค้าอยู่ ณ ที่ใดโดยเฉพาะ และในสัญญาซื้อขายไม่ได้มีข้อกำหนดให้ขนส่งสินค้าทางเรือ ผู้ขายมีหน้าที่ส่งมอบสินค้าให้อยู่ในแฉ้อมมือของผู้ซื้อ ณ สถานที่ที่สินค้านั้นตั้งอยู่ หรือ ณ สถานที่ที่ผลิตสินค้านั้น

3.8 ข้อ 32 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

การที่ข้อ 32 (1) กล่าวถึงหน้าที่ของผู้ขายที่จะต้องบ่งชี้สินค้าว่าเป็นสินค้าตามสัญญาด้วยการทำเครื่องหมายบนตัวสินค้าหรือโดยมีเอกสารการส่งสินค้า หรือโดยวิธีการอื่นอย่างชัดเจน และหากผู้ขายยังไม่ได้กระทำการดังกล่าว ผู้ขายต้องส่งคำบอกกล่าวการส่งมอบสินค้าที่ระบุถึงรายละเอียดของสินค้าให้แก่ผู้ซื้อด้วย เนื่องจากการกระทำดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับเรื่องการโอนความเสี่ยงภัยในตัวสินค้าไปยัง ผู้ซื้อตามข้อ 67 (2) กล่าวคือ แม้ผู้ขายได้ส่งมอบสินค้า

ให้กับผู้ขนส่งลำดับแรกแล้ว ก็ได้หมายความว่าความเสี่ยงภัย ในตัวสินค้าได้โอนไปยังผู้ซื้อตามที่กำหนดไว้ในข้อ 67 (1) เพราะหากผู้ขายยังไม่ได้ป่งชี้ว่าเป็นสินค้าตามสัญญาซื้อขาย ไม่ว่าจะโดยวิธีการทำเครื่องหมายบนตัวสินค้า หรือโดยมีเอกสารการขนส่ง หรือ โดยการบอกกล่าวให้ผู้ซื้อทราบ หรือโดยวิธีอื่นๆ ความเสี่ยงภัยในตัวสินค้า ยังคงตกอยู่กับผู้ขายตามที่กำหนดไว้ในข้อ 67 (2)

ตามข้อ 32 (2) กรณีที่ผู้ขายผูกพันที่จะต้องจัดเตรียมการขนส่งสินค้า ผู้ขายต้องทำสัญญาต่างๆ เท่าที่จำเป็น แก่การขนส่งสินค้านั้นไป ปยังสถานที่ที่กำหนดไว้ในสัญญาด้วยวิธีการขนส่งที่เหมาะสมตามพฤติการณ์แวดล้อม และสอดคล้องกับวิธีการปกติของการขนส่งนั้น หากผู้ขายไม่ปฏิบัติตามถือว่าผู้ขายผิดสัญญา และการแก้ไขเยียวยา ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการผิดสัญญา เว้นแต่สัญญาหรือประเพณี (ข้อ 9) กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นว่าการที่ผู้ขาย มีหน้าที่จัดเตรียมการขนส่ง ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบถ้าไม่มีพื้นที่ว่างในการบรรทุกสินค้า หรือไม่อาจจัดหา เครื่องอำนวยความสะดวกในการขนส่งได้

ตามข้อ 32 (3) วางหลักเกณฑ์ว่า หากผู้ขายไม่มีหน้าที่ที่จะต้องจัดทำประกันภัยในการขนส่งสินค้า เมื่อผู้ซื้อร้องขอ ผู้ขายต้องจัดหาข้อมูลที่เป็นทั้งหมดที่เกี่ยวกับการจัดทำประกันภัยให้แก่ผู้ซื้อด้วย อย่างไรก็ตาม ในทางการค้าบางเรื่องผู้ขายจำเป็นต้องจัดหาข้อมูลที่เป็นให้แก่ผู้ซื้อแม้จะไม่ได้มีการร้องขอจากผู้ซื้อ

3.9 ข้อ 33 ขอลงสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 33 (ก) เป็นกรณีที่สัญญาซื้อขายระบุวันที่ส่งมอบสินค้าไว้แน่นอน หรือ วันที่ส่งมอบสินค้าสามารถอนุมานได้จากสัญญา ผู้ขายจะต้องส่งมอบสินค้าในวันที่จะระบุไว้ หรือวันที่ที่สามารถอนุมานได้จากสัญญาดังกล่าว

ข้อ 33 (ข) เป็นกรณีที่สัญญาซื้อขายกำหนดให้ส่งมอบสินค้าภายในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งที่มีการระบุไว้แน่นอน ในสัญญา เพื่อให้ผู้ขายมีเวลาจัดเตรียมสินค้าสำหรับการขนส่งทางเรือ และจัดหาวิธีการขนส่งที่จำเป็นและเพื่อให้ผู้ซื้อ ตรวจสอบเวลามาถึงที่แน่นอนของสินค้าให้ตรงกับความต้องการของเขา หรือเพื่อลดภาระในการจัดเก็บ หรือตาม ความจำเป็นอื่นใด หรือเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ หากผู้ซื้อเป็นผู้กำหนดวันส่งมอบ ผู้ซื้อต้องมี หนังสือแจ้งไปยังผู้ขายถึงกำหนดวันดังกล่าว เพื่อให้ผู้ขายจะได้ส่งสินค้าให้ทันเวลาและเพื่อการจัดการเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าให้ตรงตามสัญญาซื้อขายนั้น

ข้อ 33 (ค) เป็นการส่งมอบในกรณีอื่นนอกจาก (ก) และ (ข) ผู้ขายจะต้องส่งมอบสินค้าภายในเวลา ที่เหมาะสม หลังจากวันที่ได้มีการทำสัญญา เวลาที่เหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับพฤติการณ์แวดล้อม ที่กำหนดไว้ในทางการค้านั้นเป็นกรณีไป

อย่างไรก็ตาม อาจเป็นไปได้ที่ผู้ขายจะส่งมอบสินค้าก่อนวันถึงกำหนดส่งมอบ ซึ่งผู้ซื้อจะมีสิทธิรับมอบสินค้า หรือปฏิเสธที่จะไม่รับสินค้าที่นำมาส่งมอบก่อนวันถึงกำหนดนั้นได้ หรือผู้ซื้อจะมีสิทธิเรียกค่าเสียหาย เนื่องจากผู้ซื้อ ไม่ได้รับความสะดวก

3.9 ข้อ 34 ของอนุสัญญา กำหนดดังนี้

ข้อ 34 เป็นการกำหนดถึงรายละเอียดของข้อกำหนดที่บัญญัติไว้ในข้อ 30 ซึ่งเป็นการส่งมอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสินค้านั้นไปยังผู้ซื้อ โดยข้อ 34 ไม่ได้ระบุถึงประเภทของเอกสารที่ผู้ขายต้องส่งมอบแก่ผู้ซื้อ ซึ่งในทางปฏิบัติเอกสารที่ผู้ขายต้องส่งมอบ เช่น ใบตราส่งสินค้า ใบรับของจากท่าเรือและใบรับของจากคลังสินค้า (โกดัง) กรมธรรม์ประกันภัย ใบกำกับภาษีทางการค้าหรือศุลกากรใบรับรองถิ่นกำเนิด น้ำหนัก หรือคุณภาพ และอื่นๆ เอกสารเหล่านี้ต้องส่งมอบ ณ เวลาและสถานที่และตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในสัญญา

3.10 ข้อ 35 ของอนุสัญญา กำหนดดังนี้

โดยหลักการแล้ว หากผู้ขายได้ส่งมอบสินค้าแล้วหรือจัดการให้สินค้าอยู่ในแอมมือของผู้ซื้อแล้ว ถือได้ว่าผู้ขายได้ทำการส่งมอบสินค้าแล้วตามสัญญา โดยสินค้านั้นจะต้องตรงตามที่กำหนดไว้ในสัญญาในด้านปริมาณ คุณภาพ และรูปลักษณะที่กำหนดไว้ในสัญญา

ข้อ 35 (2) เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับการพิจารณาว่าสินค้าตรงตามสัญญาหรือไม่ โดยกำหนดว่า หากสินค้ามีลักษณะต่อไปนี้อยู่จะเป็นสินค้าที่ตรงตามสัญญา (ก) สินค้าเหมาะสมกับวัตถุประสงค์อันพึงใช้กันเป็นปกติ (ข) สินค้าเหมาะสมกับวัตถุประสงค์เฉพาะ (ค) มีคุณสมบัติของสินค้าซึ่งผู้ขายได้แสดงไว้ต่อ ผู้ซื้อเป็นสินค้าตัวอย่าง หรือสินค้าต้นแบบ (ง) ได้ใส่หรือบรรจุไว้ในลักษณะอันพึงกระทำกันเป็นปกติสำหรับสินค้า หรือในกรณีที่ไม่มีลักษณะปกติทั่วไปเช่นว่านั้น ลักษณะที่พอเพียงแก่การรักษาและปกป้องสินค้า

3.11 ข้อ 36 ของอนุสัญญา กำหนดดังนี้

ข้อ 36 (1) ระบุถึงหน้าที่เบื้องต้นที่ผู้ขายต้องรับผิดชอบตามสัญญาและอนุสัญญานี้ในเรื่องความไม่ตรงตามสัญญาของสินค้า เนื่องจากเป็นหน้าที่ของผู้ขายที่จะต้องส่งมอบสินค้าให้ตรงตามสัญญา เมื่อผู้ขาย ส่งมอบสินค้าไม่ตรงตามสัญญา ผู้ขายยังคงต้องรับผิดชอบเรื่องสินค้าไม่ตรงตามสัญญาอยู่ แม้ว่าความเสี่ยงภัย ในความสูญหาย หรือเสียหายของสินค้าจะโอนมายังผู้ซื้อแล้ว และความไม่ตรงตามสัญญาของสินค้าจะปรากฏ ภายหลังจากที่ความเสี่ยงภัยได้โอนมายังผู้ซื้อแล้วก็ตาม โดยส่วนใหญ่แล้ว ความเสี่ยงภัยจะโอนไปยังผู้ซื้อเมื่อสินค้าถูกส่งมอบให้ผู้ขนส่งเพื่อส่งต่อไปยังผู้ซื้อ และในทางปฏิบัติผู้ซื้อไม่สามารถตรวจสอบสินค้านั้นได้จนกว่าผู้ขนส่ง จะได้ส่งมอบสินค้าให้ ณ ท่าปลายทาง

ข้อ 36 (2) กำหนดให้ผู้ขายต้องรับผิดชอบสำหรับความไม่ตรงตามสัญญาของสินค้าที่เกิดขึ้นภายหลังจากเวลาที่ความเสี่ยงภัยได้โอนมายังผู้ซื้อแล้ว และความไม่ตรงตามสัญญาของสินค้าเกิดขึ้นจากการ ที่ผู้ขายไม่ปฏิบัติตามสัญญาข้อหนึ่งข้อใด รวมถึงการผิดการรับประกันใดๆ ว่า สินค้านั้นจะยังคงเหมาะสมกับ วัตถุประสงค์ตามปกติ หรือสำหรับวัตถุประสงค์ใดโดยเฉพาะ หรือจะยังคงคุณภาพหรือคุณลักษณะดังที่ได้ระบุไว้ ภายในระยะเวลาที่รับประกันไว้ แต่ปรากฏว่าสินค้านั้นเกิดชำรุดบกพร่องขึ้นมากภายในระยะเวลาที่รับประกันนั้นเอง กรณีเช่นนี้ผู้ขายต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้อตามข้อตกลงในสัญญา หรือตามอนุสัญญาดังนั้น

3.12 ข้อ 37 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

กรณีที่ผู้ขายได้ส่งมอบสินค้าก่อนวันที่กำหนดให้ส่งมอบสินค้า แต่สินค้าที่ผู้ขายส่งมอบมานั้นไม่ตรงตามสัญญา เช่น ชิ้นส่วนของสินค้าขาดหายไป ปริมาณสินค้าน้อยกว่าที่ตกลงไว้ในสัญญา ข้อ 37 จึงกำหนดให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ขายที่จะขอแก้ไขการส่งมอบสินค้าที่ไม่ถูกต้อง ตามสัญญาของตนได้จนกระทั่งถึงวันที่กำหนดให้ส่งมอบสินค้าตามสัญญา เช่น จัดส่งสินค้าทดแทนสินค้าที่ชำรุดบกพร่อง หรือจัดส่งสินค้าในจำนวนที่ขาดส่ง อย่างไรก็ตาม การขอแก้ไขในเรื่องดังกล่าวนี้ จะต้องไม่เป็นเหตุให้ผู้ซื้อได้รับความไม่สะดวกอันไม่สมควร หรือทำให้ผู้ซื้อเกิดค่าใช้จ่ายอันไม่สมควร

3.13 ข้อ 38 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 38 ผู้ซื้อ มีหน้าที่ต้องตรวจสอบสินค้าอย่างสมเหตุสมผลภายในพฤติการณ์เช่นว่านั้น โดยไม่จำเป็นว่าในการตรวจสอบดังกล่าว ผู้ซื้อจะต้องพบทุก ๆ ความบกพร่องที่อาจเป็นไปได้ ซึ่งในการพิจารณาความสมเหตุสมผลนั้น ต้องคำนึงถึงข้อสัญญาระหว่างคู่สัญญา วิธีปฏิบัติทางการค้า และยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นเช่น ประเภทของสินค้า และทางปฏิบัติของคู่สัญญา กรณีที่ผู้ซื้อส่งสินค้าต่อไปที่อื่น โดยที่ตนเองยังไม่มีโอกาสอันควรที่จะตรวจสอบสินค้า เวลาในการตรวจสอบสินค้าอาจเลื่อนออกไปจนกว่าสินค้าจะมาถึงปลายทางแห่งใหม่ เช่น กรณีที่สินค้านั้นถูกบรรจุหีบห่อในลักษณะที่ไม่สามารถเปิดออกเพื่อตรวจสอบได้ และมีการส่งสินค้านั้นต่อไปที่อื่น บทบัญญัติในข้อ 38 จะมีผลตามกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในข้อ 39 (1) กล่าวคือ เป็นการตัดสิทธิของผู้ซื้อที่จะเรียกให้ผู้ขายรับผิดชอบกรณีที่สินค้าไม่ตรงตามสัญญา หากผู้ซื้อไม่ได้แจ้งให้ผู้ขายทราบภายในระยะเวลาอันสมควรหลังจากที่ผู้ซื้อตรวจพบว่าสินค้าไม่ตรงตามสัญญา สำหรับการตรวจสอบสินค้าภายในกำหนดเวลาอันสั้นเท่าที่จะทำได้ตามข้อ 38 นี้ เป็นคนละกรณีกับการที่ผู้ซื้อ มีสิทธิตรวจสอบสินค้าก่อนชำระราคาซื้อขายในข้อ 58

3.14 ข้อ 39 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

กรณีที่ผู้ซื้อไม่ได้ส่งคำบอกกล่าวให้ผู้ขายทราบว่าสินค้าไม่ตรงตามสัญญาภายในระยะเวลา อันควรหลังจากที่ผู้ซื้อได้พบหรือควรจะได้พบว่าสินค้าไม่ตรงตามสัญญา ผู้ซื้อจะเสียสิทธิกล่าวอ้างในเรื่องสินค้าไม่ตรงตามสัญญานั้น กล่าวคือ

- ไม่สามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนความเสียหายตาม ข้อ 45 (1) (ข)
- ไม่สามารถเรียกให้ผู้ขายแก้ไขกรณีที่สินค้าไม่ถูกต้องตามสัญญาตามข้อ 46
- ไม่สามารถบอกเลิกสัญญาได้ตามข้อ 49
- ไม่สามารถขอลดราคาซื้อขายลงได้ตามข้อ 50

ผู้ซื้อต้องส่งคำบอกกล่าวให้ผู้ขายทราบภายในระยะเวลาอันควรหลังจากได้พบหรือควรจะได้พบ ความไม่ตรงตามสัญญาของสินค้านั้น ถ้าความไม่ตรงตามสัญญาของสินค้าปรากฏให้เห็น ได้จากการตรวจสอบ สินค้าตามข้อ 38 ถือว่า ผู้ซื้อควรจะได้พบความไม่ถูกต้องตามสัญญาของสินค้าในเวลา que ผู้ซื้อได้ตรวจสอบสินค้านั้น

หากความไม่ตรงตามสัญญาของสินค้าไม่อาจปรากฏให้เห็นได้ด้วยการตรวจสอบสินค้านั้นผู้ซื้อต้องส่งคำบอกกล่าวให้ผู้ขายทราบ ภายในระยะเวลาอันควรภายหลังที่ผู้ซื้อได้พบความไม่ถูกต้องตามสัญญาของสินค้าตามความเป็นจริง หรือควรจะได้พบความไม่ถูกต้องตามสัญญาของสินค้าจากเหตุการณ์ที่ตามมาภายหลัง หากผู้ซื้อไม่ส่งคำบอกกล่าวให้ผู้ขายทราบว่าสินค้าไม่ตรงตามสัญญาอย่างช้าที่สุดภายในกำหนดเวลา 2 ปี นับจากวันที่มีการส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ซื้ออย่างแท้จริง สิทธิกล่าวอ้างของผู้ซื้อในเรื่องสินค้าไม่ตรงตามสัญญาเป็นอันระงับ เว้นแต่กำหนดเวลา 2 ปี ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับระยะเวลาที่ประกันตามสัญญา

3.15 ข้อ 40 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 40 เป็นข้อยกเว้นของข้อ 39 ทำให้ผู้ซื้อยังคงมีสิทธิกล่าวอ้างในเรื่องสินค้าไม่ตรงตามสัญญาได้แม้ว่าผู้ซื้อจะไม่ได้ส่งคำบอกกล่าวให้ผู้ขายทราบว่าสินค้าไม่ถูกต้องตามสัญญาประการใด เนื่องจากผู้ขายทราบหรือควรทราบถึงความไม่ถูกต้องตามสัญญาของสินค้านั้น แต่ไม่ได้เปิดเผยให้ผู้ซื้อทราบ ดังนั้น ผู้ขายยังคงต้องรับผิดชอบในเรื่องสินค้าไม่ตรงตามสัญญา

3.16 ข้อ 41 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งมอบสินค้าซึ่งปราศจากสิทธิหรือสิทธิเรียกร้องใด ๆ ของบุคคลที่สาม นอกเหนือจากสิทธิหรือสิทธิเรียกร้องใด ๆ ที่มีฐานมาจากทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมหรือทรัพย์สินทางปัญญา (ซึ่งเป็นกรณีที่ต้องพิจารณาตามข้อ 42) หากผู้ขายส่งมอบสินค้าที่มีสิทธิหรือสิทธิเรียกร้องใด ๆ ของบุคคลที่สาม ผู้ขายต้องรับผิดชอบกับผู้ซื้อ แม้ว่าผู้ซื้อจะได้ทราบหรือควรทราบถึงสิทธิหรือสิทธิเรียกร้องของบุคคลที่สามก็ตาม เว้นแต่ผู้ซื้อตกลงรับมอบสินค้าภายใต้สิทธิหรือสิทธิเรียกร้องดังกล่าว ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้อกรณีที่สิทธิเรียกร้องของบุคคลที่สาม เป็นสิทธิเรียกร้อง ที่ไม่มีพื้นฐานทางกฎหมาย ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบสำหรับการผิดสัญญากับผู้ซื้อ อย่างไรก็ตาม เมื่อมีสิทธิเรียกร้องของบุคคล ที่สามเกิดขึ้น ถือเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการกับภาระที่เกิดขึ้นนั้น จนกว่าจะทำให้ผู้ซื้อ พอใจว่า สิทธิเรียกร้องดังกล่าว เป็นสิทธิเรียกร้องที่ไม่มีพื้นฐานทางกฎหมาย ถ้าผู้ซื้อยังไม่พอใจว่าสิทธิเรียกร้องดังกล่าว เป็นสิทธิเรียกร้อง ที่ไม่มีพื้นฐานทางกฎหมาย ผู้ขายต้องกระทำระงับที่เหมาะสม เพื่อทำให้สินค้านั้น ปราศจากสิทธิเรียกร้องของบุคคล ที่สาม มิเช่นนั้นผู้ซื้ออาจใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาตามข้อ 45 ได้

3.17 ข้อ 42 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ตามข้อ 42 นี้ใช้ในกรณีที่สิทธิหรือสิทธิเรียกร้องของบุคคลที่สาม มีฐานมาจากทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมหรือทรัพย์สินทางปัญญา และผู้ขายต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้อถ้าสิทธิเรียกร้องในสินค้าของบุคคล ที่สามมีฐานมาจากทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมหรือทรัพย์สินทางปัญญา

ข้อ 42 (1) กำหนดให้ผู้ขายมีหน้าที่ส่งมอบสินค้าที่ปลอดจากสิทธิหรือสิทธิเรียกร้องทางทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมหรือทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลที่สาม และจำกัดความรับผิดของผู้ขาย ต่อผู้ซื้อในกรณีที่สินค้า

อยู่ภายใต้สิทธิเรียกร้องทางทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม หรือทรัพย์สินทางปัญญาของบุคคลที่สามหาก ในขณะทำสัญญา ผู้ขายทราบหรือควรทราบถึงสิทธิหรือสิทธิเรียกร้องดังกล่าว ในกรณีต่อไปนี้

(ก) ขณะทำสัญญา ผู้ขายทราบว่าสินค้าจะถูกขายต่อไปหรือใช้เพื่อประการอื่นใดในประเทศที่สาม ผู้ขายก็ไม่พ้นจากความรับผิดชอบต่อผู้ซื้อตามข้อ 42 (1)

(ข) ในกรณีอื่นๆ ภายใต้กฎหมายของประเทศที่ผู้ซื้อ มีสถานประกอบธุรกิจตั้งอยู่ อย่างไรก็ตาม อาจเป็นไปได้ว่าบุคคลที่สามมีสิทธิหรือสิทธิเรียกร้องที่มีฐานมาจากทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมหรือทรัพย์สินทางปัญญา แต่ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรมหรือทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวนั้น ไม่ได้มีการจัดพิมพ์เผยแพร่จึงทำให้ผู้ขายไม่อาจทราบ หรือควรทราบถึงสิทธิหรือสิทธิเรียกร้องของบุคคลที่สาม ในกรณีดังกล่าวนี้ ผู้ขายก็ไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้อ แม้สินค้าที่ขายจะมีการละเมิดสิทธิของบุคคลที่สามก็ตาม

ข้อ 42 (2) ยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ขายอยู่ 2 กรณี ดังนี้

(ก) ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้อถ้าในขณะทำสัญญานั้นผู้ซื้อทราบหรือควรทราบถึงสิทธิของบุคคลที่สาม ซึ่งจะแตกต่างจากข้อ 41 (1) แม้ผู้ซื้อจะได้ทราบถึงสิทธิเรียกร้องของบุคคลที่สาม แต่ผู้ขายยังคงต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้อ ผู้ขายจะไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้อเฉพาะกรณีที่ผู้ซื้อได้ตกลงยอมรับสินค้านั้นภายใต้สิทธิหรือสิทธิเรียกร้องของบุคคลที่สามเท่านั้น

(ข) ผู้ขายไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ซื้อถ้าสิทธิหรือสิทธิเรียกร้องนั้นเป็นผลมาจากการที่ผู้ขายปฏิบัติตามการวาดทางเทคนิค การออกแบบ สูตรหรือข้อมูลจำเพาะอื่น ๆ ที่ผู้ซื้อเป็นฝ่ายจัดหา เพราะเป็นกรณีที่ผู้ซื้อเป็นฝ่ายริเริ่มให้ผลิตหรือจัดหาสินค้าที่จะละเมิดสิทธิของบุคคลที่สามเอง จึงต้องเป็นผู้รับผิดชอบในผลดังกล่าว

3.18 ข้อ 43 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 43 (1) กำหนดให้ผู้ซื้อเสียสิทธิเรียกร้องให้ผู้ขายรับผิดชอบเพื่อการรอนสิทธิตามบทบัญญัติในข้อ 41 หรือข้อ 42 หากผู้ซื้อไม่ได้ส่งคำบอกกล่าวให้ผู้ขายทราบถึงลักษณะโดยเฉพาะของสิทธิหรือสิทธิเรียกร้อง ของบุคคลที่สามภายในเวลาอันสมควร หลังจากที่ได้รับทราบหรือควรจะได้ทราบถึงสิทธิหรือสิทธิเรียกร้องนั้น

3.19 ข้อ 44 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 44 เป็นบทบัญญัติที่มีขึ้นเพื่อลดความเข้มงวดของผลที่ตามมา ในกรณีที่ผู้ซื้อไม่ได้ส่งคำบอกกล่าวให้ผู้ขายทราบว่าสินค้าไม่ตรงตามสัญญาตามข้อ 39 (1) หรือมีสิทธิเรียกร้องของบุคคลที่สามเกิดขึ้นตามข้อ 43 (1) โดยผู้ซื้อจะต้องมีข้อแก้ตัวอันสมเหตุสมผล (reasonable excuse) ที่ไม่ได้ส่งคำบอกกล่าวให้ผู้ขายทราบภายในเวลาอันสมควร ทั้งนี้ ข้อนี้เป็นกรณีที่ผู้ซื้อไม่มีข้อแก้ตัวที่มีเหตุผลอันควร ที่ไม่ได้ส่งคำบอกกล่าวให้ผู้ขายทราบว่าสินค้าไม่ตรงตามสัญญาภายใน “ระยะเวลาอันควร” ตามที่กำหนดไว้ใน ข้อ 39 (1) เท่านั้น ไม่อยู่ภายใต้กำหนดระยะเวลาสูงสุด 2 ปี ตามที่กำหนดไว้ใน ข้อ 39 (2)

3.20 ข้อ 45 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 45 เป็นบทบัญญัติที่แสดงให้เห็นถึงภาพรวมการเยียวยาความเสียหายของผู้ซื้อ กรณีที่ผู้ขายไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ใดๆ ภายใต้สัญญาและอนุสัญญานี้ และแสดงให้เห็นถึงที่มาของสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนของผู้ซื้อ

ข้อ 45 (1) กำหนดว่า กรณีที่ผู้ขายไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ใดๆ ผู้ซื้ออาจใช้สิทธิตามที่บัญญัติไว้ในข้อ 46 ถึง ข้อ 52 เป็นเพียงหลักเกณฑ์อย่างกว้าง ส่วนการจะใช้สิทธิอย่างไรต้องไปศึกษารายละเอียด ของบทบัญญัติในข้ออื่นๆ อีกที เช่นเดียวกับ ข้อ 45 (1) (ข) ที่เป็นเพียงหลักเกณฑ์ในการคำนวณจำนวน ค่าสินไหมทดแทน ที่อาจเรียกได้กรณีที่ผู้ขายไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ภายใต้สัญญา

ข้อ 45 (1) (ก) ใช้สำหรับการเยียวยากรณีที่ผู้ขายผิดสัญญากับผู้ซื้อ ส่วน (ข) เป็นหลักเกณฑ์การเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย แต่เมื่อบัญญัติไว้ใน ข้อ 45 (1) (ข) จึงเป็นการ ให้สิทธิผู้ซื้อเรียกให้ผู้ขายเยียวยาความเสียหายเนื่องจากการที่ผู้ขายไม่ปฏิบัติตามสัญญาได้ โดยไม่คำนึงว่าการที่ผู้ขาย จะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น เป็นเพราะผู้ขายเพิกเฉยที่จะไม่ปฏิบัติตามสัญญานั้นหรือไม่

การที่ผู้ซื้อใช้สิทธิตาม ข้อ 45 (1) (ก) แล้ว ผู้ซื้อยังสามารถใช้สิทธิตาม ข้อ 45 (1) (ข) ได้อีก เพราะตามข้อ 45 (1) (ข) เป็นการเรียกค่าสินไหมทดแทนตามที่บัญญัติไว้ใน ข้อ 74 ถึง 77 โดยค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว เป็นค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากการผิดสัญญาของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง หรือเป็นการเรียกค่าสินไหมทดแทน เมื่อมีการเลิกสัญญาแล้ว เป็นต้น

ข้อ 45 (2) หมายความว่า ผู้ซื้อไม่สูญเสียสิทธิใดๆ ที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทน แม้ผู้ซื้อจะได้ใช้สิทธิของตนในการหาทางอื่นเยียวยา เช่น การใช้สิทธิเรียกให้ผู้ขายปฏิบัติตามชำระหนี้ตามข้อ 46 แต่ผู้ซื้อยังคงมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเป็นผลจากการส่งสินค้าล่าช้า หรือความบกพร่องอื่นในการปฏิบัติตามชำระหนี้ของผู้ขาย หรือกรณีที่ผู้ซื้อได้บอกเลิกสัญญาตามข้อ 49 ผู้ซื้อยังมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนอันเป็นผลมาจากการ ผิดสัญญาของผู้ขายได้

ข้อ 45 (3) กรณีที่ผู้ซื้อหาทางเยียวยาเนื่องจากการผิดสัญญา เช่น การบอกเลิกสัญญาจึงทำให้อนุญาตต่อตุลาการและศาลไม่อาจขยายระยะเวลาการปฏิบัติตามชำระหนี้ให้แก่ผู้ขายได้

3.25 ข้อ 46 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 46 กล่าวถึงสิทธิของผู้ซื้อที่จะเรียกให้ผู้ขายปฏิบัติตามสัญญาภายหลังที่ผู้ขายไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ตามสัญญานั้น

ข้อ 46 (1) กำหนดให้ผู้ซื้อที่มีสิทธิเรียกให้ผู้ขายปฏิบัติตามชำระหนี้ตามสัญญาได้ โดยผู้ขายต้องส่งมอบสินค้าหรือส่วนต่างๆ ที่ขาดหายไปของสินค้าชิ้นนั้น เยียวยาความบกพร่องใด ๆ หรือปฏิบัติกรอย่างอื่นที่จำเป็น

เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ได้ตกลงไว้ในสัญญาตอนแรก หากผู้ขายปฏิบัติการชำระหนี้ล่าช้า ผู้ซื้อมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนความเสียหายที่ได้รับอันเนื่องมาจากความล่าช้าในการปฏิบัติการชำระหนี้ ของผู้ขายได้ตามข้อ 45 (2) การที่ผู้ซื้อจะใช้สิทธิเรียกให้ผู้ขายปฏิบัติการชำระหนี้ได้นั้น ผู้ซื้อจะต้องไม่หาทางเยียวยา ความเสียหายที่ไม่สอดคล้องกับการใช้สิทธิดังกล่าว เช่น การบอกเลิกสัญญาตามข้อ 49 หรือ การขอลดราคาซื้อขายที่ต้องชำระตามข้อ 50 เป็นต้น

ข้อ 46 (2) ให้ผู้ซื้อมีสิทธิเรียกให้ผู้ขายส่งมอบสินค้าทดแทนได้ เฉพาะกรณีที่การส่งมอบสินค้าไม่ตรงตามสัญญาถึงขนาดเป็นการผิดสัญญาในสาระสำคัญ และผู้ซื้อได้มีคำบอกกล่าวให้ผู้ขายทราบตามข้อ 39 หรือภายในกำหนดเวลาอันสมควรหลังจากนั้น เนื่องจากหากยอมให้ผู้ซื้อมีสิทธิเรียกให้ผู้ขาย ส่งมอบสินค้า ทดแทนได้ทุกกรณี แม้การไม่ปฏิบัติการชำระหนี้ของผู้ขายจะไม่เป็นการผิดสัญญาในสาระสำคัญ อาจทำให้ผู้ขาย เสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากกว่าประโยชน์ที่ผู้ซื้อจะได้รับ เช่น ค่าจัดส่งสินค้าทดแทนทางเรือ

ข้อ 46 (3) กรณีที่สินค้าไม่ตรงตามสัญญานั้น ผู้ซื้อมีสิทธิเรียกให้ผู้ขายแก้ไขได้ด้วยการซ่อมแซม หากการที่ผู้ขายส่งมอบสินค้าไม่ตรงตามสัญญานั้นไม่ใช่การผิดสัญญาในสาระสำคัญ จึงสามารถแก้ไขความบกพร่องของสินค้านั้นๆ ได้ แต่ผู้ซื้อไม่อาจเรียกให้ผู้ขายแก้ไขความไม่ตรงตามสัญญาของสินค้าได้ หากการแก้ไขนั้นเป็นการไม่สมควรภายใต้สถานการณ์ต่างๆ ทั้งนี้ การร้องขอให้แก้ไขจะต้องบอกกล่าวให้ผู้ขายทราบตามข้อ 39 หรือภายในกำหนดเวลาอันสมควรหลังจากนั้น

3.26 ข้อ 47 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 47 กล่าวถึงสิทธิของผู้ซื้อที่จะขยายระยะเวลาการชำระหนี้ โดยมีช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ขายปฏิบัติการชำระหนี้ และระบุถึงผลที่ตามมาของการขยายระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วในสัญญาซื้อขายสินค้า การที่ผู้ขายไม่ได้ปฏิบัติการชำระหนี้ภายในเวลาที่กำหนด ย่อมจะทำให้ผู้ซื้อได้รับความเสียหายอย่างมาก และถือเป็นกรณีที่ผู้ขายผิดสัญญาในสาระสำคัญนั้น แต่ข้อ 47 (1) กำหนดให้ผู้ซื้อสามารถขยายระยะเวลาการชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้ผู้ขายปฏิบัติการชำระหนี้ก็ได้ซึ่งอาจเป็นการชำระหนี้ โดยส่งมอบสินค้าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือแก้ไขเรื่องสินค้าไม่ตรงตามสัญญาโดยการซ่อมแซมสินค้าที่ได้ส่งมอบมาแล้ว หรือส่งมอบสินค้าทดแทนหรือกระทำการอื่นใดเพื่อปฏิบัติการชำระหนี้ตามสัญญา

การบอกกล่าวให้ผู้ขายปฏิบัติการชำระหนี้ นั้น จะต้องเป็นการบอกกล่าวที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ระยะเวลาที่ขยายเพิ่มขึ้นนั้นเป็นระยะเวลาที่รวมวันสุดท้ายในการจัดส่งสินค้าด้วย มิเช่นนั้นผู้ซื้อไม่อาจใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาตามข้อ 49 (1) (ข) ได้ ดังนั้น การที่ผู้ซื้อบอกกล่าวให้ผู้ขายทราบว่า “ผู้ขายจัดส่งสินค้าล่าช้า และผู้ซื้อจะปฏิเสธสินค้าพร้อมกับบอกเลิกสัญญาถ้าสินค้าไม่มาถึงโดยทันที” จึงเป็นการบอกกล่าวที่ไม่สอดคล้องกับข้อ 47 (1) เพราะไม่ได้กำหนดระยะเวลาให้ผู้ขายชำระหนี้ ผู้ซื้อจึงไม่อาจบอกเลิกสัญญาได้อย่างไรก็ตาม ผู้ซื้อไม่จำเป็นต้องขยายระยะเวลาชำระหนี้ให้กับผู้ขายตามข้อ 47 (1) หากการที่ผู้ขายไม่ปฏิบัติการชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดถึงขนาดเป็นการผิดสัญญาในสาระสำคัญ ซึ่งผู้ซื้ออาจบอกเลิกสัญญาได้ตามข้อ 49 (1)

3.27 ข้อ 48 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 48 ผู้ขายอาจยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาชำระหนี้ให้ก่อนถึงกำหนดเวลาชำระหนี้ หรือหลังกำหนดเวลาชำระหนี้ก็ได้ เพราะการยื่นคำร้องก่อนถึงกำหนดเวลาชำระหนี้จะทำให้คู่สัญญารู้ว่าจะปฏิบัติตามคำขอนั้นได้หรือไม่ และข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางการค้า การส่งมอบสินค้าล่าช้าถือเป็นเรื่องปกติ ฉะนั้นผู้ขายจึงอาจยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาชำระหนี้หลังกำหนดเวลาชำระหนี้ได้

3.28 ข้อ 49 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 49 (1) กำหนดให้ผู้ซื้ออาจบอกเลิกสัญญาได้ 2 กรณี คือ

(ก) เมื่อผู้ขายไม่ปฏิบัติตามการชำระหนี้ใด ๆ ตามสัญญาหรืออนุสัญญานี้ อันถือเป็นการผิดสัญญาในสาระสำคัญ

(ข) เมื่อผู้ขายไม่ส่งมอบสินค้าภายในระยะเวลาที่ผู้ซื้อขยายให้ ตามคำบอกกล่าวใน ข้อ 47 (1) หรือผู้ขายแจ้งให้ผู้ซื้อทราบว่าจะไม่ส่งมอบสินค้าภายในระยะเวลาที่ผู้ซื้อขยายให้

ข้อ 49 (2) วางหลักเรื่องเวลาในการบอกเลิกสัญญา กล่าวคือ เมื่อผู้ขายได้ส่งมอบสินค้าแล้ว ผู้ซื้อเสียสิทธิในการบอกเลิกสัญญา แต่ถ้าผู้ขายส่งมอบสินค้าที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสัญญา อันถือได้ว่าเป็นการ ผิดสัญญาในสาระสำคัญ ผู้ซื้อก็สามารถบอกเลิกสัญญาได้ โดยข้อ 49 (2) ได้กำหนดระยะเวลา ในการบอกเลิกสัญญาเป็น 2 กรณี คือ

(ก) กรณีที่การส่งมอบสินค้าล่าช้า ผู้ซื้อต้องบอกเลิกสัญญาภายในระยะเวลาอันสมควรหลังจาก ทราบว่า มีการส่งมอบสินค้าดังกล่าว มิเช่นนั้นผู้ซื้อจะเสียสิทธิในการบอกเลิกสัญญา (ข้อ 49 (2) (ก))

(ข) กรณีที่ผู้ขายได้ส่งมอบสินค้าแล้ว แต่มีการผิดสัญญาในสาระสำคัญนอกเหนือจากการส่งมอบสินค้าล่าช้า เช่น สินค้าไม่ตรงตามสัญญา ผู้ซื้อต้องบอกเลิกสัญญาภายในระยะเวลาอันสมควร

3.29 ข้อ 50 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

หลักเกณฑ์การลดราคาซื้อขายตาม ข้อ 50 มีดังนี้

1. ผู้ขายส่งมอบสินค้าไม่ตรงตามสัญญา ซึ่งหมายถึง ปริมาณ คุณภาพ และรูปลักษณะของสินค้าไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสัญญา หรือสินค้าไม่ได้บรรจุหรือใส่หีบห่อในแบบที่สัญญากำหนดไว้

2. ผู้ซื้อสามารถลดราคาซื้อขายลงได้ แม้ว่าผู้ซื้อจะได้ชำระราคาสินค้าไปแล้วก็ตาม

3. ผู้ซื้อสามารถลดราคาซื้อขายลงได้ แม้ว่าผู้ขายจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ความเสียหาย ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ของตนตามข้อ 79

4. ผู้ซื้อใช้สิทธิขอลดราคาซื้อขาย ควบคู่ไปกับสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนความเสียหายตามข้อ 74 ได้

5. วิธีคำนวณการชดเชยราคาซื้อขาย คือ การคำนวณตามอัตราส่วนที่เท่ากันของมูลค่า ของสินค้าที่ไม่ตรงตามสัญญาและได้มีการส่งมอบจริง เทียบเคียงกับมูลค่าของสินค้าที่ตรงตามสัญญาซึ่งควรจะได้ส่งมอบ โดยมูลค่าของสินค้าที่ใช้ประเมินพิจารณา ณ เวลาที่มีการส่งมอบจริง

6. ความเสียหายอันเกิดขึ้นจากการที่ผู้ขายส่งมอบสินค้าไม่ตรงตามสัญญาตลอดจนความเสียหายเพิ่มเติมอื่นๆ เช่น ค่าขาดกำไร ไม่นำมาใช้ในการคำนวณการชดเชยราคาซื้อขายตามข้อ 50

3.30 ข้อ 51 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

การจัดส่งสินค้าเพียงบางส่วนหรือขาดตกบกพร่องบางส่วนข้อ 51 (1) ยังไม่ให้ออกเลิกสัญญาแต่กลับให้ผู้ซื้อมีสิทธิตามข้อ 46-50 เช่น เรียกให้ส่งสินค้าที่เหลือ กำหนดระยะเวลาพอสมควรให้ผู้ขายส่งสินค้า

3.31 ข้อ 52 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 52 (1) กำหนดสำหรับกรณีผู้ขายส่งสินค้าก่อนกำหนด ตรงกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 203 วรรคสอง เมื่อผู้ขายส่งสินค้ามาก่อนกำหนด ผู้ซื้อจะรับเอาไว้หรือไม่ก็ได้ เป็นสิทธิของผู้ซื้อถ้ารับไว้หนี้ก็รับ

ส่วน ข้อ 52 (2) ใกล้เคียงกับมาตรา 465 (2) ต่างกันเล็กน้อยใน 2 ประเด็น คือ

1. มาตรา 465 (2) ให้สิทธิผู้ซื้อบอกปิดไม่รับสินค้าเสียทั้งหมดก็ได้ (ทั้งส่วนที่สั่งซื้อและส่วนที่เกิน) แต่ข้อ 52 (2) ไม่ให้สิทธิผู้ซื้อบอกปิดทั้งหมด อย่างน้อยก็ต้องรับในส่วนที่สั่งซื้อไว้

2. มาตรา 465 (2) กำหนดว่า ถ้าจะรับเอาส่วนที่เกินไว้ก็ต้องรับส่วนที่เกินทั้งหมดจะรับแต่เพียงบางส่วนที่เกินมาไม่ได้ แต่ข้อ 52 (2) ให้สิทธิเลือกรับส่วนที่เกินมาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ได้ อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะรับเอาสินค้าส่วนที่เกินมาทั้งหมดหรือบางส่วนที่เกินก็ต้องใช้ราคาตามสัดส่วน

3.32 ข้อ 53 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 53 ตรงกับมาตรา 486 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยเป็นหน้าที่ของผู้ซื้อ โดยทั่วไปตามสัญญาซื้อขาย เมื่อสินค้ามาส่งตามสัญญาแล้ว ผู้ซื้อก็มีหน้าที่หลัก 2 ประการ คือ รับมอบสินค้า และชำระราคา ตามสัญญาซื้อขาย

3.33 ข้อ 54 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

หน้าที่ชำระราคาของผู้ซื้อรวมถึงการดำเนินการต่างๆ เพื่อการชำระเงิน ข้อ 54 นี้เป็น การขยายความข้อ 53 ในเรื่องหน้าที่ในการชำระราคาเนื่องจากการซื้อขายระหว่างประเทศมีขั้นตอนการชำระราคาสินค้า เช่น

ดำเนินการเอกสารทางการเงินกับธนาคาร หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อการชำระราคา ต่างจากการซื้อขายภายในประเทศ ดังนั้นในกฎหมายไทยจึงไม่ได้กำหนดไว้

3.34 ข้อ 55 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ในกรณีการซื้อขายสินค้าแต่ไม่ได้กำหนดราคากันไว้แน่นอน ข้อ 55 กำหนดให้ใช้ราคาซื้อขายที่ใช้อยู่ในขณะที่ทำสัญญา เป็นการเจาะจงเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ใช้ราคาในวันที่ทำสัญญาเพราะเป็นวันที่ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายรู้ราคาของสินค้าในขณะนั้นอยู่แล้ว

3.35 ข้อ 56 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

การคิดราคาสินค้าตามน้ำหนักเป็นหลักสากลของการซื้อขายสินค้า commodity ซึ่งในการซื้อขายสินค้านี้ระหว่างประเทศสินค้าที่ซื้อมักซื้อเป็นจำนวนมากส่วนใหญ่เป็นสินค้า commodity ราคาสินค้าจะคำนวณจากน้ำหนักสินค้า จึงต้องมีการกำหนดว่าการคำนวณน้ำหนักให้ใช้น้ำหนักสุทธิเป็นเกณฑ์

3.36 ข้อ 57 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 57(2) เป็นการกำหนดให้ผู้ขายต้องรับภาระในค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นอันสืบเนื่องจากการเปลี่ยนสถานที่ประกอบการของผู้ขายภายหลังการทำสัญญาแล้ว มีหลักการเดียวกับมาตรา 325 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

3.37 ข้อ 58 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 58 กำหนดเรื่องกำหนดเวลาในการชำระราคาโดยหลักของข้อ 58 นี้ ให้ผู้ซื้อชำระราคา เมื่อผู้ขายพร้อมที่จะส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ซื้อได้

- (1) กรณีไม่ได้กำหนดว่าต้องชำระราคาเมื่อใด จะต้องชำระราคาเมื่อส่งมอบสินค้าหรือเอกสารควบคุมสินค้า
- (2) กำหนดให้ผู้ขายกำหนดเงื่อนไขได้ว่าจะไม่ส่งมอบสินค้าหากผู้ซื้อไม่ชำระราคา
- (3) กำหนดให้ผู้ซื้อตรวจสอบสินค้าก่อนชำระราคา

3.38 ข้อ 59 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ในสัญญาซื้อขายหากกำหนดเวลาชำระราคากันไว้เป็นที่แน่นอนแล้ว ผู้ซื้อก็ต้องชำระราคาสินค้าตามกำหนดเวลานั้น โดยผู้ขายไม่ต้องบอกกล่าวทวงถามให้ชำระราคาอีก หากผู้ซื้อไม่ชำระราคาสินค้าตามเวลาที่กำหนดไว้มีผลให้ตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ ข้อ 59 นี้เน้นที่กำหนดชำระราคาสินค้า เมื่อกำหนดเวลาไว้แน่นอนแล้ว ไม่ชำระก็มีผิดนัดโดยไม่คำนึงถึงว่าจะมีขั้นตอนในการชำระราคาสินค้าระหว่างประเทศมีอยู่อย่างไร

3.40 ข้อ 60 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

หน้าที่ในการรับมอบสินค้าตามกฎหมายไทย อยู่ในมาตรา 486 กำหนดแต่เพียงว่าผู้ซื้อต้องรับมอบสินค้า แต่ข้อ 60 กำหนดให้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าในการรับมอบสินค้าให้ผู้ซื้อกระทำการต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ขายส่งมอบ สินค้าได้ แสดงให้เห็นได้ว่า หน้าที่ของผู้ซื้อในการรับมอบสินค้าไม่ใช่เพียง การบอกกล่าวแก่ผู้ขายว่าพร้อมที่จะรับ มอบสินค้าเท่านั้น ต้องเตรียมการใดๆ เพื่อรับมอบสินค้าด้วย เช่น เตรียมสถานที่เก็บสินค้า

3.41 ข้อ 61 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 61 เป็นบททั่วไปของวิธีการเยียวยาแก้ไขการผิดสัญญาโดยผู้ซื้อที่มีหลักการเช่นเดียวกับ ข้อ 45 การเยียวยาแก้ไขการผิดสัญญาโดยผู้ขาย ถ้าผู้ซื้อไม่ชำระหนี้ตามสัญญาผู้ขายจะใช้สิทธิตาม ข้อ 62-65 หรือจะเรียกให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม ข้อ 74-77 ความใน (3) หมายถึง การใช้สิทธิเรียกให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทน ผู้ขายไม่ถูกตัดสิทธิการใช้สิทธิเยียวยาทางอื่น ระหว่างที่ฟ้องคดีต่อศาลหรือระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการ ไม่ถือว่าลูกหนี้ผิดนัดจนกว่าศาลจะได้มีคำพิพากษาหรืออนุญาโตตุลาการจะมีคำวินิจฉัย

3.42 ข้อ 62 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 62 นี้เป็นเรื่องวิธีการเยียวยาความเสียหายผู้ขาย โดยผู้ขายอาจเรียกให้ผู้ซื้อชำระราคาได้ แต่หากผู้ขายใช้สิทธิอย่างอื่นที่ขัดกับการเรียกร้องดังกล่าวแล้ว ผู้ขายก็ไม่มีสิทธิเรียกให้ผู้ซื้อชำระราคา ได้อีกซึ่งสอดคล้องกับข้อ 46

3.43 ข้อ 63 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 63 นี้ขยายความในข้อ 62 อีกว่า หากผู้ขายใช้วิธีการเยียวยาให้ผู้ซื้อชำระราคาแล้วโดยกำหนดเวลาให้แล้ว ในระหว่างเวลานั้นผู้ขายก็จะใช้วิธีการเยียวยาอย่างอื่นไม่ได้ หน้าที่ของผู้ขายตามข้อนี้ เป็นหลักการเดียวกับหน้าที่ของผู้ซื้อใน ข้อ 47 ซึ่งการบอกกล่าวนี้เป็นขั้นตอนเบื้องต้นสำหรับการบอกเลิกสัญญาตามข้อ 64 (1) (ข) เฉพาะกรณีที่ผู้ซื้อไม่ปฏิบัติการชำระหนี้ของตนสำหรับการชำระราคาหรือการรับมอบสินค้าได้ภายในเวลาที่กำหนดไว้

3.44 ข้อ 64 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 64 กำหนดเงื่อนไขในการให้สิทธิผู้ขายในการบอกเลิกสัญญา ซึ่งสอดคล้องกับข้อ 49 ที่กำหนดเงื่อนไขในการให้สิทธิผู้ซื้อในการบอกเลิกสัญญาโดยคู่สัญญาฝ่ายที่ต้องการบอกเลิกสัญญาจะต้องแจ้งให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งทราบ ซึ่งตามข้อ 64 กำหนดสาเหตุของการบอกเลิกสัญญาไว้ 2 กรณี คือ

1. กรณีที่ผู้ซื้อไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ตามสัญญา หรือผู้ซื้อผิดสัญญาที่เป็นสาระสำคัญกล่าวคือการไม่รับมอบสินค้าหรือไม่ชำระราคาสินค้า ซึ่งถือเป็นหน้าที่ตามข้อกำหนดของสัญญา และ

2. ผู้ซื้อไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้หรือรับมอบสินค้าภายในระยะเวลาอันควรตามที่ผู้ขายกำหนด หรือผู้ซื้อแจ้งว่าไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ตามสัญญาดังกล่าวภายในระยะเวลาที่ผู้ขายกำหนดได้

3.45 ข้อ 65 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 65 เป็นการเปิดช่องให้ผู้ขายเป็นผู้กำหนดรูปแบบ ขนาด และรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าได้เอง แม้ในสัญญาจะระบุให้ผู้ซื้อเป็นผู้กำหนด แบ่งออกได้เป็น 2 กรณี คือ

1. ถ้าภายใต้สัญญาซื้อขายที่ผู้ซื้อต้องเป็นผู้กำหนดรูปแบบ ขนาด หรือรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าและผู้ซื้อไม่สามารถกำหนดภายในระยะเวลาที่ตกลงกันได้ หรือภายหลังจากคำร้องของผู้ขายผู้ซื้อไม่สามารถกำหนดภายในระยะเวลาอันควร ผู้ขายอาจจะกำหนดรูปแบบ ขนาด หรือรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าได้ ทั้งนี้ จะต้องกระทำโดยปราศจากการทำให้ผู้ซื้อเสียเปรียบ

2. ถ้าภายใต้สัญญาซื้อขายที่ผู้ขายต้องเป็นผู้กำหนดรูปแบบ ขนาด หรือรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าภายหลังจากผู้ขายกำหนด ผู้ขายจะต้องแจ้งให้ผู้ซื้อทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้า และจะต้องกำหนดระยะเวลาอันควรเพื่อให้ผู้ซื้อกำหนดเป็นอย่างอื่นได้ หากผู้ซื้อไม่แจ้งภายในกำหนด สัญญาที่ผู้ขายกระทำจะมีผลผูกพันผู้ซื้อ

3.46 ข้อ 66 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 66 เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการโอนความเสี่ยงของสินค้าว่า ความสูญเสียหรือความเสียหายของสินค้าที่เกิดขึ้นหลังจากความเสี่ยงภัยโอนไปยังผู้ซื้อแล้ว ไม่ปลดผู้ซื้อจากพันธกรณีที่ต้องชำระราคา เว้นแต่ความสูญเสียหรือความเสียหายเกิดจากการกระทำหรือการละเว้นของผู้ขายในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ แม้ว่าคู่สัญญาสองฝ่ายจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะผู้ซื้อและผู้ขายตามข้อกำหนดในสัญญาก็ตาม แต่ในกรณีที่เกิดความสูญเสียหรือความเสียหายขึ้น กฎหมายได้กำหนดความรับผิดชอบเกี่ยวกับการโอน ความเสี่ยงภัยในตัวสินค้าจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อไว้แตกต่างกัน เช่น ความเสี่ยงภัยในตัวสินค้าโอนจากผู้ขาย ไปผู้ซื้อเมื่อผู้ขายเตรียมสินค้าพร้อมให้ผู้ซื้อมารับมอบสินค้า ณ สถานที่ที่ตกลงกัน ความเสี่ยงภัย ในตัวสินค้าโอนจากผู้ขายไปผู้ซื้อเมื่อผู้ขายนำสินค้าส่งมอบในความครอบครองของผู้ขนส่ง เป็นต้น ดังนั้น จึงอาจสันนิษฐานได้ในเบื้องต้นว่า หากสินค้าอยู่ที่ผู้ใด ผู้นั้นจะต้องรับผิดชอบต่อการสูญเสีย หรือความเสียหาย ของสินค้านั้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าภายใต้ข้อ 66 จะระบุให้ ผู้ซื้อต้องรับผิดชอบในการชำระราคา ในกรณีความสูญเสียหรือความเสียหายของสินค้าเกิดขึ้นภายหลังการโอนความเสี่ยงภัยไปผู้ซื้อแล้ว แต่ถ้าความสูญเสียหรือความเสียหายมาจากการกระทำหรือการละเว้นกระทำการของผู้ขายเอง ผู้ซื้อย่อมหลุดพ้นจากความรับผิด แม้ว่าความเสี่ยงภัยจะโอนไปยังผู้ซื้อแล้วก็ตาม เนื่องจากหลักเกณฑ์เรื่องการโอนความเสี่ยงภัย ตามข้อ 66 นี้ เป็นการกำหนดเพื่อป้องกันการกล่าวอ้างความเสี่ยงภัยเพื่อหลบเลี่ยงไม่ปฏิบัติการชำระหนี้ตามเงื่อนไขในสัญญา

3.47 ข้อ 67 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 67 เป็นการกำหนดเรื่องการโอนความเสี่ยงภัยในกรณีที่เป็นสัญญาซื้อขายที่เกี่ยวกับการขนส่งสินค้า โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณี ดังนี้

1. ถ้าสัญญาซื้อขายรวมถึงการขนส่งสินค้า ซึ่งผู้ขายไม่ต้องให้ส่งมอบสินค้า ณ สถานที่ใดโดยเฉพาะเจาะจง ความเสี่ยงภัยโอนไปยังผู้ซื้อเมื่อสินค้าได้ส่งผ่านไปยังผู้ขนส่งรายแรกเพื่อทำการขนส่งต่อไปยังผู้ซื้อ

2. หากตามสัญญาระบุให้ผู้ขายให้ส่งมอบสินค้า ณ สถานที่ใดโดยเฉพาะเจาะจง ความเสี่ยงภัยไม่โอนไปยังผู้ซื้อ จนกว่าสินค้าจะส่งผ่านไปยัง ณ สถานที่ใดโดยเฉพาะเจาะจงแล้ว และแม้ว่าผู้ขายจะมีอำนาจในการควบคุม และยึดเอกสารประกอบการขนส่งสินค้า ก็ไม่ให้มีผลกระทบต่อภาระการโอนความเสี่ยงภัยอย่างใดก็ตาม ความเสี่ยงภัยไม่โอนไปยังผู้ซื้อจนกว่าจะได้มีการระบุสินค้าให้ตรงตามสัญญาโดยการระบุสินค้า โดยเอกสารที่เกี่ยวกับการขนส่งสินค้า โดยการแจ้งแก่ผู้ซื้อหรือโดยวิธีการอื่น

ข้อ 67 วรรคสอง ระบุว่า ความเสี่ยงภัยจะไม่โอนไปยังผู้ซื้อจนกว่าจะได้กำหนดสินค้า เฉพาะเจาะจง ตามสัญญาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นโดยการระบุสินค้า โดยเอกสารที่เกี่ยวกับการขนส่งสินค้า หรือโดยการแจ้งให้ผู้ซื้อทราบหรือโดยวิธีการอื่นใด

3.48 ข้อ 68 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 68 เป็นการกำหนดให้ความเสี่ยงภัยของสินค้าที่ซื้อขายในระหว่างขนส่งไปยังผู้ซื้อตามสัญญาโอนไปยังผู้ซื้อ ณ เวลาที่มีการทำสัญญาซื้อขาย อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้ขายรู้หรือควรรู้ว่าสินค้านั้นได้รับความเสียหายหรือสูญหาย ณ เวลาที่มีการทำสัญญาซื้อขาย ผู้ขายมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ซื้อทราบเพื่อที่ผู้ซื้อจะได้ตัดสินใจว่าจะตกลงซื้อสินค้านั้นหรือไม่ ดังนั้น หากผู้ขายไม่แจ้งหรือปิดบังข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้ ความเสี่ยงภัยอันเนื่องมาจากความสูญเสีย หรือความเสียหายย่อมตกเป็นพัวพันกับผู้ขาย

3.49 ข้อ 69 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 69 วรรคหนึ่ง เป็นการกำหนดการโอนความเสี่ยงภัยในกรณีอื่น ๆ ที่ไม่ตกอยู่ภายใต้ข้อ 67 และข้อ 68 กล่าวคือ ไม่เป็นการซื้อขายที่ไม่เกี่ยวกับการขนส่ง หรือการซื้อขายสินค้าที่อยู่ระหว่างการขนส่งซึ่งตามข้อ 69 กำหนดให้ความเสี่ยงภัยโอนไปยังผู้ซื้อ เมื่อผู้ซื้อรับมอบสินค้า ณ สถานที่ประกอบธุรกิจของผู้ขาย ดังนั้น ถ้าผู้ซื้อไม่สามารถรับมอบสินค้าภายในกำหนดเวลา ให้ถือว่าผู้ซื้อเป็นผู้ผลิตสัญญาและความเสี่ยงภัย ที่เกิดขึ้นกับสินค้า ตกเป็นพัวพันแก่ผู้ซื้อ และหากภายใต้สัญญาซื้อขายกำหนดให้ผู้ซื้อต้องรับมอบสินค้า ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง หากไม่สามารถรับมอบสินค้าภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ความเสี่ยงภัยย่อมโอนมายังผู้ซื้อนับแต่ผลิตสัญญา

อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้ซื้อระบุสถานที่ส่งมอบสินค้า นอกเหนือจากสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้ขายตามข้อ 69 วรรคสอง กำหนดเกี่ยวกับความเสี่ยงภัยกรณีผู้ซื้อมิพินธุกรณีในการส่งสินค้า ณ สถานที่อื่นนอกจากสถานที่

ประกอบธุรกิจของผู้ขายว่า ความเสี่ยงจะโอนมายังผู้ซื้อเมื่อสินค้าครบกำหนดระยะเวลารับมอบสินค้า และผู้ซื้อ
รู้ถึงการครอบครองสินค้าแล้ว ดังนั้น หากผู้ขายหรือผู้ขนส่งได้ส่งสินค้าไปยังผู้ซื้อ หรือสถานที่ ประกอบธุรกิจของผู้ซื้อ
ก็จะส่งผลให้ความเสี่ยงโอนผ่านไปยังผู้ซื้อที่ได้รับมอบสินค้านั้นนอกจากนี้ หากสินค้ายังไม่ได้กำหนดไว้เป็นที่แน่นอน
สินค้าจะไม่ถูกส่งแก่ผู้ซื้อจนกว่าจะมีการกำหนดว่าสินค้านั้นตรงตามสัญญา ทั้งนี้ ตามข้อ 69 วรรคสาม

3.50 ข้อ 70 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 70 เป็นการกำหนดว่าถ้าผู้ขายผิดสัญญาในสาระสำคัญ แม้ความเสี่ยงจะโอนไปยังผู้ซื้อตาม ข้อ 67
ข้อ 68 และข้อ 69 แล้วก็ตาม ก็ไม่เป็นเหตุให้ผู้ซื้อเสื่อมสิทธิที่จะเรียกร้อง ให้มีการเยียวยาการผิดสัญญา
ในสาระสำคัญนั้นได้ จะเห็นได้ว่า ตามข้อ 70 เป็นการกำหนดให้สิทธิผู้ซื้อในการเรียกร้องให้เยียวยาความเสียหายได้
หากปรากฏว่าผู้ขายผิดสัญญา แม้ว่าความเสี่ยงจะโอนไปยังผู้ซื้อแล้วก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบเลี่ยง
โดยอ้างว่าความเสี่ยงโอนไปยังผู้ซื้อแล้ว

การที่ตามข้อ 70 กำหนดเพียงแต่ว่า ผู้ขายที่ผิดสัญญาในสาระสำคัญ อันเป็นเหตุให้ผู้ซื้อได้รับความเสียหาย
ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ซื้อในการผิดสัญญาดังกล่าว ดังนั้น การที่จะพิจารณาความหมายของคำว่า
“สาระสำคัญ” จึงต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ทั่วไปตามข้อ 25 กล่าวคือ การผิดสัญญาในสาระสำคัญ เป็นผลให้เกิด
ความเสียหายถึงขนาดที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้รับสิ่งที่พึงจะได้ตามสัญญาโดยที่ตามข้อ 70 จะให้สิทธิผู้ซื้อ
ในการเรียกร้องให้ผู้ขายเยียวยาความเสียหายตามข้อ 45 อย่างไรก็ตาม หากผู้ซื้อไม่ได้รับสินค้า
เพราะสินค้าสูญหายหรือถูกทำลายระหว่างการขนส่งโดยที่เกิดจากการกระทำหรือละเว้นกระทำการของผู้ขาย
การผิดสัญญาดังกล่าวนี้อาจไม่เสียสิทธิในการเรียกให้ผู้ขายส่งมอบสินค้าทดแทน

3.51 ข้อ 71 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 71 วรรคหนึ่ง เป็นการให้สิทธิคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งระงับการปฏิบัติการชำระหนี้ไว้ก่อนได้ ไม่ว่าจะเป็น
การระงับการส่งมอบสินค้าหรือการไม่ชำระราคา ถ้าปรากฏว่าคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติการชำระหนี้ ในส่วนที่
เป็นสาระสำคัญ ที่เป็นผลมาจาก

1. ข้อบกพร่องอย่างชัดเจนของความสามารถในการชำระหนี้หรือความน่าเชื่อถือของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งนั้น
2. พฤติกรรมของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งในการดำเนินการเตรียมการปฏิบัติการตามสัญญา หรือการปฏิบัติ
ตามสัญญา

ข้อ 71 วรรคสอง กำหนดว่า ถ้าผู้ขายส่งสินค้าแล้ว และก่อนที่มูลเหตุตามข้อ 71 วรรคหนึ่งจะปรากฏ
ผู้ขายอาจจะดำเนินการป้องกันมิให้มีการส่งมอบสินค้าแก่ผู้ซื้อได้ แม้ผู้ซื้อได้ครอบครองเอกสารอันแสดงสิทธิ
ในการรับมอบสินค้านั้นก็ตาม ซึ่งตามข้อ 71 วรรคสอง ให้สิทธิเฉพาะผู้ขายเท่านั้น หากปรากฏว่าภายหลังการ

ส่งมอบสินค้า ผู้ขายได้รับผลกระทบจากการไม่ได้รับชำระราคา โดยที่สิทธิตามข้อ 71 วรรคสองกำหนดให้ผู้ขายสามารถป้องกันการขนส่งสินค้าไปยังผู้ซื้อ ทั้งนี้ โดยไม่ต้องพิจารณาว่ามีการโอนความเสี่ยงภัยจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อหรือไม่ ดังนั้น แม้ว่าความเสี่ยงภัยจะโอนไปยังผู้ซื้อเมื่อสินค้าได้ส่งมอบไปยังผู้ขนส่งแล้ว และทรัพย์สินหรือกรรมสิทธิ์จะได้โอนผ่าน ไปยังผู้ซื้อ ก็ไม่ทำลายสิทธิตามข้อ 71 รวมทั้งพันธกรณีตามข้อกำหนดในสัญญาระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยที่การให้สิทธิ ผู้ขายในการหยุดส่งมอบสินค้าแก่ผู้ซื้อจะต้องไม่ทำให้เสื่อมสิทธิแก่บุคคลที่สาม ซึ่งเป็นผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหลักกฎหมายตามข้อ 71 นี้ จะคล้ายกับหลักเกณฑ์ในการป้องกันผู้ซื้อที่สุจริตในสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สิน

นอกจากนี้ คู่สัญญาฝ่ายใดที่ระงับการปฏิบัติการชำระหนี้ ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังการส่งสินค้า จะต้องแจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบถึงการระงับการปฏิบัติการชำระหนี้โดยทันที และจะต้องปฏิบัติการชำระหนี้ตามสัญญาต่อไป ถ้าอีกฝ่ายหนึ่งจัดหาหลักประกันที่เพียงพอกับการปฏิบัติการชำระหนี้

3.52 ข้อ 72 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 72 เป็นการกำหนดให้สิทธิแก่คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจบอกเลิกสัญญา ได้ก่อนถึงวันปฏิบัติการชำระหนี้ ตามสัญญา หากเป็นที่ชัดเจนว่าคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งอาจบอกเลิกสัญญาได้ และหากมีเวลาพอเพียง คู่สัญญาฝ่ายที่ต้องการบอกเลิกสัญญาจะต้องแจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการหาหลักประกันการปฏิบัติการชำระหนี้ เว้นแต่จะเป็นที่ชัดเจนว่าคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในสัญญา

3.53 ข้อ 73 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 73 เป็นกรณีที่ตามสัญญาซื้อขายกำหนดให้มีการจัดส่งสินค้าเป็นงวด ๆ และปรากฏว่าคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สามารถปฏิบัติการชำระหนี้ในงวดใดงวดหนึ่งได้ ตามข้อนี้จึงเป็นการให้สิทธิแก่คู่สัญญา อีกฝ่ายหนึ่งบอกเลิกสัญญา ออกเป็น 3 กรณี คือ

1. หากกรณีที่สัญญาการจัดส่งสินค้าเป็นงวด ๆ ถ้าคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติการชำระหนี้ในงวดใดงวดหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการผิดสัญญาในสาระสำคัญในงวดนั้น ๆ คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งอาจบอกเลิกสัญญาเฉพาะงวดนั้นๆ ได้
2. หากคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาในงวดใดงวดหนึ่งในภายหน้าเป็นเหตุให้มีผลต่องวดต่อไป ให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งบอกเลิกสัญญาในส่วนของการชำระหนี้ในภายหน้าได้
3. แต่หากเป็นกรณีที่มีการส่งมอบสินค้าแต่ละงวดมีความเกี่ยวพันกันซึ่งถ้าขาดงวดใดงวดหนึ่งไป จะทำให้สินค้าที่ได้จัดส่งมาแล้ว และสินค้าที่กำลังจะจัดส่งมาภายหลัง ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อีกต่อไปเช่นกัน ก็อาจจะบอกเลิกสัญญา ทั้งในส่วนที่ชำระหนี้มาแล้ว และส่วนที่จะต้องชำระหนี้ในอนาคตด้วย เงื่อนไขของการบอกเลิกสัญญาในกรณีการจัดส่ง สินค้าเป็นงวด ๆ ตามข้อ 73 จะบังคับใช้ต่อเมื่อคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติการชำระหนี้ในงวดใดงวดหนึ่ง

3.54 ข้อ 74 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 74 เป็นการกำหนดให้ชัดเจนว่า ค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากความเสียหายจากการผิดสัญญาตามอนุสัญญานี้ ให้รวมถึงจำนวนเงินจากการสูญเสียกำไรที่เป็นผลจากการผิดสัญญานั้นด้วย แต่ทั้งนี้ จะไม่เกินค่าเสียหายที่คู่สัญญา ฝ่ายที่ผิดสัญญาจะคาดเห็นได้หรือควรคาดเห็นได้ในขณะทำสัญญา โดยอาศัยข้อเท็จจริงและเรื่องราวต่าง ๆ ที่คู่สัญญาคาดเห็นหรือควรจะคาดเห็นถึงผลจากการผิดสัญญาดังกล่าว

3.55 ข้อ 75 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 75 เป็นการกำหนดในกรณีที่เมื่อมีการบอกเลิกสัญญาแล้ว ผู้ซื้อได้จัดหาซื้อสินค้าอื่นมาแทนหรือผู้ขายทำการขายสินค้าให้แก่ผู้อื่นไป หากได้กระทำไปตามสมควร และภายในระยะเวลาที่เหมาะสม ซึ่งอาจมีผลต่างระหว่างราคาตามสัญญาซื้อขายกับราคาของผู้ซื้อซื้อสินค้าอื่นมาแทน หรือผู้ขายทำการขายสินค้าออกไป แล้วแต่กรณี คู่สัญญาฝ่ายที่เรียกให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทน สามารถเรียกให้ชดเชยผลต่างระหว่างราคา ตามสัญญา กับราคาสินค้าที่ซื้อมาทดแทนและอาจเรียกเป็นค่าเสียหายอื่น ๆ ภายใต้ข้อ 74 ได้

3.56 ข้อ 76 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 76 เป็นกรณีที่กำหนดว่า เมื่อมีการบอกเลิกสัญญาแล้ว แต่ไม่ได้มีการซื้อสินค้าอื่นแทนหรือขายสินค้าตามสัญญาให้แก่ผู้อื่นตามข้อ 75 คู่สัญญาฝ่ายที่เรียกร้องค่าเสียหายอาจเรียกให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนในผลต่างระหว่างราคาตามสัญญากับราคาตลาด ณ เวลาบอกเลิกสัญญา ตลอดจนค่าสินไหมทดแทนอื่น ๆ ตามข้อ 74 ได้ แต่ถ้าเป็นกรณีที่บอกเลิกสัญญาภายหลังได้มีการรับมอบสินค้าแล้ว ก็ให้ใช้ราคาตลาด ณ เวลาที่รับมอบสินค้าแทน

3.57 ข้อ 77 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 77 เป็นการกำหนดหน้าที่ให้คู่สัญญาฝ่ายที่จะได้รับความเสียหายจากการผิดสัญญาจะต้องจัดการตามสมควรเพื่อบรรเทาความเสียหายดังกล่าวด้วย ซึ่งต้องพิจารณาเป็นกรณีๆ ไป เช่น ในกรณีที่ผู้ขายไม่ส่งมอบสินค้า ผู้ซื้ออาจจัดซื้อสินค้าจากที่อื่นไปก่อน หรือในกรณีที่ผู้ซื้อไม่ยอมมารับมอบสินค้าและถ้าปล่อยเนิ่นช้าไป สินค้าอาจเน่าเสียหายได้ เช่นนี้ผู้ขายก็ควรจัดการขายสินค้านั้นออกมาก่อนที่สินค้าจะเน่าเสียหายทั้งหมด ทั้งนี้ หากคู่สัญญาฝ่ายที่จะใช้สิทธิเยียวยาจากการผิดสัญญานี้ไม่จัดการตามสมควรเพื่อบรรเทาความเสียหาย จะทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิร้องขอให้ลดค่าเสียหายตามจำนวนที่พึงบรรเทาได้โดยบทบัญญัตินี้ไม่ได้คำนึงว่าจะเป็นความผิดของคู่สัญญาฝ่ายที่จะใช้สิทธิเยียวยาที่ไม่ได้จัดการตามสมควรเพื่อบรรเทาความเสียหายนั้นหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ข้อ 77 นี้ให้สิทธิอีกฝ่ายหนึ่งเพียงขอลดค่าเสียหายเท่านั้น แต่ไม่กระทบสิทธิเรียกร้องให้ชำระราคาของผู้ขาย (ในกรณีที่ผู้ซื้อผิดสัญญา) หรือสิทธิร้องขอให้ลดราคาของผู้ซื้อ (ในกรณีที่ผู้ขายผิดสัญญา) ตามอนุสัญญานี้

3.58 ข้อ 78 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 78 กำหนดว่าถ้าคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดนัดชำระราคาหรือมีจำนวนเงินที่ค้างชำระให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยจากจำนวนเงินดังกล่าวได้ โดยไม่กระทบต่อสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายตามข้อ 74 แต่มีได้บัญญัติ กำหนดอัตราดอกเบี้ยไว้อย่างชัดเจน

3.59 ข้อ 79 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 79 นี้เป็นการกำหนดยกเว้นความรับผิดให้กับลูกหนี้ ในกรณีที่ลูกหนี้ล้มเหลวในการชำระหนี้ เนื่องจากเกิดเหตุ อย่างใดอย่างหนึ่งที่อยู่นอกการควบคุมของลูกหนี้ และลูกหนี้ไม่อาจคาดเห็นได้ในขณะทำสัญญาหรือ ลูกหนี้ไม่อาจหลีกเลี่ยงให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นได้หรือไม่อาจเอาชนะเหตุนั้นหรือผลของเหตุนั้นได้โดยตามข้อ 79 นี้กำหนดให้ลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดแก่เจ้าหนี้จากการที่ลูกหนี้ล้มเหลวในการชำระหนี้ในระหว่างที่เกิดเหตุ ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม บทบัญญัตินี้ไม่กระทบถึงสิทธิเรียกร้องอื่นๆ ของเจ้าหนี้

3.60 ข้อ 80 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 80 กำหนดหลักการที่ว่า หากคู่สัญญาฝ่ายตนเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดความล้มเหลวในการชำระหนี้ ของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว ก็ไม่มีสิทธิที่จะมาเรียกร้องใดๆ อีก ซึ่งถือได้ว่าเป็นหลักสุจริตทั่วไปที่หากฝ่ายตน เป็นผู้กระทำความผิดเสียเองหรือมีส่วนผิดอยู่ด้วยจนทำให้อีกฝ่ายหนึ่งไม่สามารถชำระหนี้ได้ ก็ไม่น่าจะให้มาเรียกร้องใดๆ ได้อีกไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการเรียกให้ชำระหนี้หรือเรียกให้ส่งสินค้าทดแทนตามข้อ 46 สิทธิในการบอกเลิกสัญญาตามข้อ 49 สิทธิในการขอลดราคาตาม ข้อ 50 หรือสิทธิในการเรียกค่าเสียหายตามข้อ 74-77

3.61 ข้อ 81 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 81 กำหนดผลของการเลิกสัญญาโดยปลดปล่อยคู่สัญญาทุกฝ่ายจากพันธะตามสัญญา แต่การเลิกสัญญา ดังกล่าวไม่กระทบ 2 เรื่อง คือ สิทธิในการเรียกค่าเสียหาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการระงับข้อพิพาท

ข้อ 81 (2) ได้กำหนดสิทธิหน้าที่ภายหลังการเลิกสัญญาไว้ คือ คู่สัญญาแต่ละฝ่ายมีสิทธิเรียกร้อง หรือมีหน้าที่ ที่จะทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งกลับคืนสู่ฐานะเดิม ทั้งนี้ หากเป็นกรณีของการบอกเลิกสัญญาเพียงบางส่วน ก็จะมีผลเป็นการปลดปล่อยพันธะและต้องทำให้กลับสู่ฐานะเดิมเฉพาะในส่วนที่บอกเลิกเท่านั้น

3.62 ข้อ 82 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 82 (1) กำหนดให้ผู้ซื้อจะใช้สิทธิบอกเลิกสัญญาตามข้อ 49 หรือสิทธิเรียกสินค้ามาทดแทนตามข้อ 46 ไม่ได้หากผู้ซื้อเองไม่สามารถส่งคืนสินค้าในสภาพเดิมที่รับไปให้แก่ผู้ขายได้ ทั้งนี้ ตามข้อ 82 (1) นี้ จำกัดไม่ให้ใช้ เฉพาะสิทธิในการบอกเลิกสัญญากับสิทธิเรียกสินค้าทดแทนเท่านั้น แต่ตามข้อ 83 กำหนดให้ผู้ซื้อ ยังสามารถใช้สิทธิอื่นๆ ที่มีอยู่ตามสัญญาหรือตามอนุสัญญานี้ได้

อย่างไรก็ดี ตามข้อ 82 (2) ได้กำหนดข้อยกเว้นของข้อ 82 (1) ไว้ว่า แม้ผู้ซื้อจะไม่สามารถ ส่งคืนสินค้าให้แก่ผู้ขายในสภาพที่รับมาก็ตาม แต่ผู้ซื้อก็ยังอาจบอกเลิกสัญญาหรือเรียกสินค้าทดแทน ได้หากเป็นกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) หากเหตุที่ทำให้ไม่สามารถส่งคืนสินค้าได้ในสภาพที่ผู้ซื้อรับมอบสินค้านั้นไม่ได้เกิดจากการกระทำหรือละเว้น การกระทำของผู้ซื้อ

(2) หากเหตุที่ทำให้สินค้าหรือบางส่วนของสินค้าเสียหายหรือเสื่อมสภาพนั้น เกิดจากการตรวจสินค้าตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ 38 ซึ่งกำหนดให้ผู้ซื้อต้องตรวจภายในเวลาที่สั้นเท่าที่จะกระทำได้ ภายใต้ สถานการณ์เช่นนั้น

(3) หากสินค้านั้นได้ถูกจำหน่ายหรือแปรรูปไปในทางค้าปลีกก่อนที่ผู้ซื้อจะได้พบ หรือควรจะได้พบถึงความบกพร่องของสินค้า

3.63 ข้อ 83 ของอนุสัญญา กำหนดดังนี้

ข้อ 83 เป็นการกำหนดเชื่อมโยงจากข้อ 82 กล่าวคือ แม้ผู้ซื้อจะเสียสิทธิบอกเลิกสัญญา หรือสิทธิเรียกสินค้าทดแทนก็ตาม แต่ผู้ซื้อยังคงมีสิทธิในการเยียวยาอื่นตามที่กำหนดในสัญญาและตามอนุสัญญานี้ ซึ่งสิทธิเยียวยาตามที่ปรากฏในอนุสัญญานี้ ได้แก่ 1) สิทธิเรียกให้ชำระหนี้หรือสิทธิเรียกสินค้าทดแทนตามข้อ 46 และ 2) สิทธิบอกเลิกสัญญาตามข้อ 49 และ 3) สิทธิในการลดราคาตามข้อ 50 และ 4) สิทธิในการเรียกค่าเสียหายตามข้อ 74-77 เช่นนี้แม้เป็นกรณีที่ผู้ซื้อไม่สามารถส่งคืนสินค้าให้กับผู้ขายในสภาพเดิมที่รับมาแล้ว ได้อันจะทำให้ผู้ซื้อไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาหรือเรียกให้ผู้ขายส่งสินค้าทดแทนตามข้อ 82 ก็ตาม แต่ผู้ซื้อก็ยังอาจใช้สิทธิเรียกค่าเสียหายหรืออาจขอลดราคาที่ต้องชำระได้ตามข้อ 83 นี้

3.64 ข้อ 84 ของอนุสัญญา กำหนดดังนี้

ข้อ 84 เป็นการกำหนดให้ผู้สัญญาฝ่ายที่มีหน้าที่จะต้องทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งกลับคืนสู่ฐานะเดิมจะต้องส่งคืน ผลประโยชน์ที่ได้จากการครอบครองเงินหรือสินค้า แล้วแต่กรณี โดยไม่คำนึงคู่สัญญาฝ่ายใดเป็นฝ่ายบอกเลิกสัญญา หรือเป็นฝ่ายที่เรียกร้องให้กลับสู่ฐานะเดิมหรือไม่ก็ตาม ตามข้อ 84 (1) ได้กำหนดหน้าที่ในการจ่ายดอกเบี้ย ในด้านเงินที่ต้องคืน ซึ่งย่อมเป็นเรื่องที่ถือปฏิบัติกันตามปกติในทางการค้าอยู่แล้ว เพราะผู้ขายย่อมได้รับประโยชน์จากเงิน ที่ผู้ซื้อชำระราคามาตั้งแต่เวลาที่ได้รับเงินนั้นมาแล้ว สำหรับอัตราดอกเบี้ยที่ใช้คำนวณนั้นมิได้มีกำหนดไว้โดยเฉพาะ ซึ่งในกรณีนี้อาจคำนวณตามอัตราดอกเบี้ย ณ สถานประกอบธุรกิจของผู้ขาย เพราะใกล้เคียงกับผลประโยชน์ที่ผู้ขายพึง ได้รับในระหว่างที่ครอบครองเงินที่ผู้ซื้อชำระมามากที่สุดตามข้อ 84 (2) ได้กำหนดหน้าที่ของผู้ซื้อที่รับมอบสินค้าไว้ใน ความครอบครองของตนแล้วจำต้องส่งคืนสินค้าเพื่อทำให้ผู้ขายกลับสู่ฐานะเดิมนั้น จะต้องส่งคืนผลประโยชน์ที่ได้รับ จากสินค้าดังกล่าวด้วย โดยผลประโยชน์ที่ผู้ซื้อต้องส่งคืนนี้อาจได้แก่ ดอกผลจากทรัพย์สิน

3.65 ข้อ 85 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 85 เป็นการกำหนดในกรณีที่ผู้ซื้อผิดนัดรับมอบสินค้า หรือในกรณีที่การชำระราคาและการส่งมอบสินค้าต้องกระทำพร้อมกันแต่ผู้ซื้อยังไม่ชำระราคา เช่นนี้ผู้ขายก็ยังคงต้องครอบครองหรือยังคงมีอำนาจ ควบคุมใช้สอยสินค้าที่ผู้ซื้อยังไม่ได้รับมอบไปนั้นอยู่ กรณีนี้ให้ผู้ขายมีหน้าที่ต้องจัดการตามสมควรในการดูแลรักษา สินค้านั้นด้วยโดยผู้ขายมีสิทธิยึดหน่วงสินค้าไว้จนกว่าจะได้รับชดเชยค่าใช้จ่ายที่ได้จัดการ ดูแลสินค้าไปตาม สมควรจากผู้ซื้อ

3.66 ข้อ 86 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 86 เป็นการกำหนดหน้าที่ให้ผู้ซื้อต้องดูแลรักษาสินค้าที่ตนตั้งใจจะใช้สิทธิใด ๆ ตามอนุสัญญานี้เพื่อปฏิเสธ ไม่ยอมรับมอบสินค้าไว้เพื่อประโยชน์ของผู้ขายด้วย

ข้อ 86 (1) กำหนดหน้าที่ให้ผู้ซื้อต้องดูแลรักษาสินค้าที่ตนรับมอบมาแล้วและตั้งใจจะปฏิเสธสินค้านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ขายต้องได้รับความเสียหายจนเกินควร ซึ่งเป็นการกำหนดไว้ลักษณะเดียวกับข้อ 85 ที่ให้ผู้ขายมีหน้าที่ดูแลรักษาสินค้าที่ผู้ซื้อผิดนัดรับมอบเพื่อไม่ให้ผู้ซื้อต้องเสียหายจนเกินควรเช่นกัน

สำหรับข้อ 86 (2) นั้นแตกต่างจากข้อ 86 (1) ตรงที่เป็นกรณีที่สินค้านั้นมาถึงปลายทางแล้วแต่ผู้ซื้อ ยังไม่ได้เข้าครอบครองสินค้า โดยข้อ 86 (2) นี้กำหนดว่าหากไม่ก่อให้เกิดภาระหรือค่าใช้จ่ายแก่ผู้ซื้อจนเกินควรผู้ซื้อ ก็ต้องเข้าครอบครองสินค้านี้ดังกล่าวนามของผู้ขายด้วย อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นว่า หากเป็นกรณีที่มิบุคคลของผู้ขาย ที่สามารถจะเข้าดูแลสินค้านั้นแล้ว ผู้ซื้อก็ไม่จำเป็นต้องเข้าครอบครองสินค้านี้ดังกล่าวนั้น

3.67 ข้อ 87 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 87 กำหนดให้คู่สัญญาฝ่ายที่มีหน้าที่ในการดูแลสินค้าอาจฝากสินค้าไว้ในคลังสินค้าของบุคคลที่สามได้ โดยค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นให้อยู่ในความรับผิดชอบของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เว้นแต่เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่สมเหตุผล

3.68 ข้อ 88 ของอนุสัญญาฯ กำหนดดังนี้

ข้อ 88 เป็นการกำหนดให้สิทธิแก่คู่สัญญาฝ่ายที่ต้องดูแลรักษาสินค้าตามข้อ 85 หรือข้อ 86 อาจขายสินค้า เหล่านั้นโดยวิธีที่เหมาะสม และมีสิทธิหักค่าใช้จ่าย ในการดูแลสินค้าจากราคาที่ขายได้โดยเขาจะต้อง มีหนังสือ แจ้งความประสงค์ที่จะขายนั้นไปยังคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งด้วย

